

OM AZONOSÍTÓ:

Cím: 2310 Szigetszentmiklós, Rákóczi utca 64/B

SZIGETSZENTMIKLÓSI HAJNALCSILLAG
REFORMÁTUS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA
2022.

Készítette: Jámborné Miskolczi Éva
óvodavezető
és az óvoda nevelőtestülete

TARTALOMJEGYZÉK

1. Az intézmény adatai	4
2. Törvényi háttér	6
3. Az óvoda története	7
4. Az óvoda bemutatása	8
5. A református óvodai nevelés feltételrendszere	10
3.1. Személyi feltételek	10
3.2. Tárgyi feltételek	12
6. Pedagógiai programunk szellemisége	13
6.1. Gyermekkép	13
6.2. Óvodakép	13
6.3. Óvodai nevelésünk alapelvei	14
6.4. Óvodai nevelésünk célja	15
6.5. Keresztyén szellemű nevelés	15
6.6. Elvárás munkatársainkkal szemben	16
6.7. Kíváncsi a szülőkkel szemben	19
7. Az óvodai nevelés feladatai	19
7.1. Az egészséges életmód alakítása	19
7.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	23
7.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés	26
8. Az óvodai élet megszervezése	28
9. Az óvodai élet tevékenységformái	30
9.1. Játék	30
9.2. Munka jellegű tevékenységek	36
9.3. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	39
9.4. A külső világ tevékeny megismerése	42
9.5. Verselés, mesélés	46
9.6. Ének, zene, énekes játékok, gyermektánc	48
9.7. Mozgás	53
9.8. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	55
10. Az óvoda pedagógiai dokumentumai	58
11. Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek	60
11.1. Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek megvalósulása	61

12. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	67
13. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység	69
14. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek	72
15. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése	73
15.1. A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése	75
15.2. A mozgásában akadályozott gyermek	76
15.3. Az értelmileg akadályozott gyermek	81
15.4. Autisztikus gyermek	83
15.5. Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése	84
15.6. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek	85
15.7. A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek	86
16. Az óvoda kapcsolatai	88
16.1. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködése	88
16.2. Kapcsolat a fenntartóval	89
16.3. Kapcsolat a gyülekezettel	90
16.4. Kapcsolat a társintézményekkel, bölcsődével, iskolával, óvodákkal	90
16.5. Kapcsolat a munkánkat segítő intézményekkel	91
16.6. Külső szakmai kapcsolatok	92
~ Református Pedagógiai Intézet	92
~ Kapcsolat a magyar református óvodákkal	92
~ Kapcsolat a határon túli református óvodákkal	93
~ Kapcsolat a közművelődési intézményekkel	93
17. Megemlékezések, ünnepek	93
Felhasznált irodalom	96
A pedagógiai program érvényességével, módosításával, nyilvánosságával kapcsolatos szabályok	97
Záradék	99

1. AZ INTÉZMÉNY ADATAI

Az intézmény neve: Szigetszentmiklósi Hajnalcsillag Református Óvoda

Címe: 2310 Szigetszentmiklós, Rákóczi utca 64/B

Telefon/fax:

E-mail:

Az intézmény fenntartója: Szigetszentmiklós-Kossuth utcai Református Egyházközség

Címe: 2310 Szigetszentmiklós, Kossuth Lajos utca 21.

Alapító okirat száma, kelte:

Működési engedély száma, kelte:

Engedélyező szerv neve:

Az intézmény OM azonosítója:

Az intézmény típusa: óvoda

A költségvetési szerv főtevékenységének államháztartási szakágazati besorolása:

Óvodai nevelés

Szakágazati száma: 851020

A költségvetési szerv alaptevékenységének kormányzati funkció szerinti megjelölése:¹

091110 Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai

091120 Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai

091140 Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai

096015 Gyermekekékeztetés köznevelési intézményben

096025 Munkahelyi étkeztetés köznevelési intézményben

Az óvodába felvehető gyermekek száma: 100 fő

Gyermekcsoportok száma: 4

A gyermekcsoportok összetétele: Három homogén és egy vegyes csoportot tervezünk működtetni. A csoportösszetétel a jelentkező gyermekek életkorának és a nagycsoportosok iskolakezdésének függvényében alakul.

Gazdálkodása:

Az intézmény a fenntartó Szigetszentmiklós-Kossuth utcai Református Egyházközség által biztosított költségvetés alapján önálló gazdálkodási jogkörrel rendelkezik. A gazdasági, pénzügyi, munkaügyi feladatait a székhelyen látja el. Gazdálkodással összefüggő kötelezettséget a fenntartó jóváhagyása nélkül nem vállalhat.

Az intézmény fenntartói felügyelete:

Szigetszentmiklós-Kossuth utcai Református Egyházközség Presbitériuma

Az intézmény egyházi felügyeleti szerve:

Dunamelléki Református Egyházkerület Tanügyi Hivatala

Az intézmény törvényességi ellenőrző szerve:

Pest Megyei Kormányhivatal

Az óvodai nevelés magyar nyelven folyik

A református óvoda nevelési elveiben és gyakorlatában elkötelezett a keresztyén értékek és életvitel közvetítésében a rábízott gyermekek felé, elősegítve a szülőknek azt a jogát, hogy gyermeküket keresztyén meggyőződésüknek megfelelő nevelésben részesítsék.

2. TÖRVÉNYI HÁTTÉR

- Magyarország Alaptörvénye
- 2011 évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 1995. évi I. törvény A Magyarországi Református Egyház Köznevelési Törvénye
- 363/2012. (XII.17.) számú Kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- Az óvoda alapító okirata
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 229/20012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 326/2013.(VIII.30.) Kormányrendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 1992. Egyezmény a gyermekek jogairól Egyesült Nemzetek UNICEF
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve megtalálható az Oktatási Hivatal oldalán: A 2020-as NAT-hoz illeszkedő tartalmi szabályozók > Irányelvek és alapprogramok
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelete a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről

3. AZ ÓVODA TÖRTÉNETE

Óvodánk története 2018 -ban kezdődött, amikor az Emberi Erőforrások Minisztériuma óvodafejlesztésre, közel hárommilliárd forint támogatást írt ki a Református Egyház részére. Ez a forrás lehetőséget biztosított arra, hogy a Szigetszentmiklós- Kossuth utcai Református Egyházközségben is megvalósulhasson az óvodáskorú gyermekek hitbéli nevelése, melynek felmenő rendszere már működik, hiszen a Szigetszentmiklói Bíró Lajos Általános Iskolában évfolyamonként egy osztályban 1994 óta folyik keresztyén szellemiségű oktatás. Az óvoda építését az önkormányzat is támogatta, az építési telek megvásárlásához anyagi támogatást nyújtott, 2019.augusztusában aláírásra került a támogatási szerződés. Szalkay László lelképásztorunk és gyülekezetünk presbitériuma a Szigetszentmiklós-Kossuth utcai Református Egyházközség nevében benyújtotta az igényt az óvodalelétesítésre, amelynek elbírálása, - adategyeztetések, pontos felmérések, mérlegelések után kedvezően alakult. Az új intézmény legmegfelelőbb helyének egy, a templom közelében található Rákóczi utcai telek bizonyult, melyet sikerült megvásárolni. Az óvodafejlesztési projektiroda segítségével - a telek fekvését és a megvásárláskor már a telken álló épület megtartását is figyelembe véve - készült el az óvoda tervrajza, folyamatos egyeztetéssel, figyelembe véve szakmai elképzeléseinket. A Szigetszentmiklói Hajnalcsillag Református Óvoda 2022. szeptember 1-én nyitja meg kapuit, a város első Református óvodájaként, melynek fenntartója a Szigetszentmiklós-Kossuth utcai Református Egyházközség. A modern, minden igényt kielégítő 4 csoportos óvodaépületben 100 gyermek nevelése-oktatása valósulhat meg keresztyén szellemben, heterogén, részben osztott életkorú csoportokban. A Hajnalcsillag Református Óvoda olyan nevelési intézmény, melynek testülete elkötelezte magát Krisztusnak. A keresztyén életvitelhez, a Magyarországi Református Egyház hitvallásaihoz hűen szolgáljuk Istent és neveljük a reánk bízott gyermekeket. Óvodai nevelésünk sajátossága, hogy a gyermek személyiségének érési folyamatában nem észlelhető azonnal az eredmény, a „termés”, ennek ellenére bízunk fejleszthetőségében és együtt örülünk az apró lépésekben megtett útnak.

4. AZ ÓVODA BEMUTATÁSA

4.1. Az óvoda természeti és társadalmi környezete

Településünk dinamikusan növekvő város, a Csepel szigeten, Budapest agglomerációs övezetében található, így annak mind pozitív, mind negatív hatásai érvényesülnek. A népesség összlétszáma 2020 évben 40105 fő (Wikipédia). Jellemzője a fiatalok és középkorúak túlsúlya. A folyamatos beköltözések eredményeként, valamint a kormány családpolitikájának köszönhetően tovább nő a gyermekek száma, akiknek bölcsődei, óvodai, iskolai férőhelyet kell biztosítani.

A nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXC. törvény 8§. (2) alapján a 2015. szeptember 1-től életbe lépő 3 éves kortól kötelező óvodai nevelés bevezetése még több terhet rótt az intézményekre és a fenntartókra.

Jelenleg a város államilag, valamint az önkormányzat által fenntartott oktatási és gyermekintézményei: 3+2 bölcsőde, 6 óvoda, 4 általános iskola és 3 középiskola.

Református óvodánk megnyitásával egy régóta fennálló igény válhat valóra, hiszen olyan lelki-szellemi értéket hivatott közvetíteni gyermekeink nevelése során mely iránt sok család elkötelezett. Óvodánk nyitott mindazok felé, akik elfogadják, és igénylik, hogy gyermekük óvodai nevelése egy olyan intézményben valósuljon meg, ahol a keresztyén szellemiség az egész napot áthatja, összhangban állva az Óvodai Nevelés Országos Alaprogramjában foglaltakkal.

Az óvoda az óvárosi részen helyezkedik el, családi házas környezetben, gyermekléptekkel 5 perc sétára a Kossuth utcai Református Templomtól, így könnyen elérhető a templomban megrendezésre kerülő közös ünnepség, műsor vagy istentisztelet alkalmával.

A Városi Könyvtár és Közösségi Ház is séta távolságra található, ahol kiállításokat tekinthetünk meg, gyermekszínházba látogathatunk és könyvtárlátogató óvodásokká válhatunk.

Csodálatos természeti értékünk a Dunapartunk, ahol Európa második legnagyobb úszólámpja található. Óvodásainkkal az ökológiai tanösvényen sétálva testközelben és élőhelyükön figyelhetjük meg a különleges növényzetet, az itt honos vízi állatokat, madarakat, békákat, kételtűeket, rovarokat.

4.2. Az óvodát igénybe vevő családok szociokulturális helyzete

A fenntartó gyülekezet nemcsak a református családokra számít az óvodát igénylők sorában, hanem bármelyik családnak felekezettől függetlenül óvodai választási lehetőséget biztosít, akik nyitottak arra, hogy gyermekük református, keresztyén szellemiségű nevelésben részesüljön. Azoknak, akik szeretnék, és maguk is elfogadják, támogatják az óvodánkban a mindennapi életbe beépített hitéleti tevékenységeket (pl. bibliai témájú foglalkozások, napi áhítatok stb.), melyek a pedagógiai programunk meghatározó területei.

Szigetszentmiklós lakossága az elmúlt évtizedekben az agglomerációba történő kiköltözések miatt rohamosan nőtt. Sokan választották lakóhelyül városunkat, viszont a munkahelyük Budapestre köti őket, ezért sokan ingáznak, sok időt töltenek utazással. Gyakran alvó városként is emlegetik Szigetszentmiklóst.

A főváros és az ipari parkok közelsége rengeteg munkalehetőséget kínál, nem jellemző a munkanélküliség, a lakosság nagy része jó egzisztenciális körülmények között él. A kormány családpolitikájának köszönhetően egyre több gyermek születik, egyre több a nagycsaládos.

A későbbiekben az óvodai ellátást igénylő családok szociokulturális helyzetét megvizsgálva, sajátosságait figyelembe véve tervezzük a pedagógiai folyamatokat.

5. A REFORMÁTUS ÓVODAI NEVELÉS FELTÉTELRENDSZERE

5.1. Személyi feltételek

A református óvodában az egész napot áthatja a keresztyén szellemiség. Az óvoda dolgozói egész személyiségükkel tükrözik a keresztyén hitet, ismerik a Szentírást és élő kapcsolatban állnak a Szentháromság Istennel. A Biblia tanítását közvetítik az óvodai élet mindennapjaiban, annak nevelési és tanulási folyamataiban.

Az óvodapedagógusok közül legalább egy szakképesítése mellett rendelkezik katechéta vagy valláspedagógusi végzettséggel, vagy ennek megszerzésére törekszik. Óvodánkban 8 fő óvodapedagógus 1 fő pedagógiai asszisztens és 4 fő óvodai dajka összehangolt munkájával neveljük, gondozzuk a gyermekeket. A nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő szakemberek, dolgozók, 1 fő óvodatitkár, 1 fő gazdasági ügyintéző, 1 fő konyhai alkalmazott 1 fő kertész, az intézmény zavartalan és színvonalas működéséhez járulnak hozzá. Az óvoda hitéleti nevelését a lelkipásztor vezeti.

Az óvodapedagógusok munkáját gyermekcsoportonként egy-egy fő dajka segíti, a köztük meglévő harmónia és együttműködés, emberi viszonyulás mintaként áll a gyermekek előtt. A nevelőmunka, különösen a differenciált egyéni fejlesztés eredményes megvalósítását 1 fő pedagógiai asszisztens közreműködésével segítjük elő. A különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel rendszeresen a Református EGYMI szakemberei, illetve a gyermek szakvéleménye alapján utazó fejlesztő szakember foglalkozik az óvodapedagógusokkal együttműködve a hátrányok enyhítése, valamint a gyermekekben megmutatkozó tehetség kibontakoztatása érdekében. A pedagógusok elkötelezettek a folyamatos fejlődés iránt, ezért rendszeresen továbbképzéseken vesznek részt, és az ott elsajátított elméleti és gyakorlati tapasztalatokat beépítik a mindennapi nevelőmunkába.

Az óvoda vezetője hitével, szakmai tudásával, magatartásával elősegíti a gyermekek nevelésében, gondozásában résztvevő munkatársak, pedagógusok, dajkák és technikai alkalmazottak keresztyén világnézetének hiteles átadását a gyermekek és családjuk felé.

A munkakörök szerinti személyi feltételek

Munkakör	Fő	Végzettség
Óvodavezető	1	Főiskolai
Óvodapedagógus	8	Főiskolai

		óvodapedagógusi szakképzettség
Pedagógiai asszisztens	1	Érettségi/Pedagógiai-és családsegítő munkatárs szakképzettség
Óvodatitkár	1 (rész munkaidőben)	Érettségi/ECDL/számítógéppelölő ismeretek, World, Excel
Gazdasági ügyintéző	1(rész munkaidőben)	Gazdasági végzettség (könyvelői, bérszámfejtő/tb ügyintézői végzettség)
Dajka	4	8 általános/Óvodai dajka szakképzettség
Konyhai dolgozó	1	8 általános
Takarító	1	8 általános
Udvaros-karbantartó	1	8 általános

A pedagógusok előmeneteli rendszerében elért fokozat szerint

Fokozat	Fő
Mesterpedagógus	-
Pedagógus II.	4
Pedagógus I.	3
Gyakornok	2

Az óvodapedagógusok szakvizsgás végzettségei

A végzettség megnevezése	Fő
Közoktatásvezetői Pedagógus szakvizsga	1
Fejlesztő-differenciáló	1
Fejlesztői szakirányú szakvizsga	1
Környezeti Nevelői szakvizsga	1
Szakvizsgázott óvodavezető(folyamatban)	2

5.2. Tárgyi feltételek

A minden igényt kielégítő, modern épület nagy alapterületen terül el, jelentős része lapostetős kialakítású., tágas helyiségek, világos terek jellemzik. A 4 csoportszoba mindegyike 60 m² feletti alapterületű, saját öltözővel és külön mosdóhelyiséggel rendelkezik. A főbejárattal szemben lévő két csoportszoba, valamint a köztük elhelyezkedő többcélú helyiség egymásba nyitható, ezáltal lehetőségünk adódik a közös áhítat és egyéb az egész óvodát érintő rendezvények méltó megtartására.

A tornaszoba és a hozzá tartozó szertár a mozgásfejlesztés magas szintű megvalósítását teszi lehetővé. A logopédiai-és a pszichológiai szoba a sajátos nevelésű, BTM vagy egyéb megsegítésre szoruló gyermek fejlesztéséhez ad lehetőséget. Gyermekeink étkeztetését a melegítő konyha és a hozzá tartozó kiszolgálóhelyiségek szolgálják. A sószoba az egészségmegőrzés mellett „mikrocsoportos” fejlesztések helyszínéül is szolgálhat. A nevelőtestület felkészülésének és az értekezletek megtartásának helyszíne a tágas nevelői szoba. A fogadóórákat, illetve szülői közösséggel történő megbeszéléseket a többcélú helyiségben tarthatjuk. A vezetői, gazdasági és titkári munkák végzéséhez megfelelő irodák és technikai eszközök állnak rendelkezésre. Az óvoda egész területén a dekorációk igazodnak a keresztyén szellemiséghez, egyszerűséget, esztétikumot közvetítenek. A hitéleti nevelés eszközeit biztosítjuk a csoportokban és a szertárban, valamint a nevelőtestületi szobában elhelyezve.

A csoportszobák a játszóudvar felé egy-egy fedett terasszal kapcsolódnak, ahol a nyári nagy melegben, illetve esős időben is biztonságosan levegőzhetnek, mozoghatnak a gyermekek.

A hatalmas udvar lehetőség ad óvodásaink mozgásigényének kielégítésére, ezen kívül számtalan közös tevékenység megvalósítására. Környezettudatos nevelésünk, vizsgálódásaink, megfigyeléseink és környezetvédő tevékenységeink egyik fontos színtere is egyben.

A játszóudvar a gyermekek életkori sajátosságait és igényeit figyelembe véve került kialakításra, minden szempontból biztonságos, az EU előírásainak megfelelő játszóeszközöket, mászókákat vehetnek birtokba a gyerekek.

A 20/2012.(VIII. 31.) EMMI rendelet 2. sz. melléklete által előírt kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléseiről tekintetében a neveléshez szükséges eszközökkel rendelkezünk, melyet jelen dokumentum mellékleteként csatolunk.

6. PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK SZELLEMISSÉGE

6.1. Gyermekkép

A református óvoda felnőtt közössége a keresztyén életvitelhez, a Magyarországi Református Egyház törvényeihez hűen szolgálja Istent és neveli a rábízott gyermekeket.

Valljuk, hogy az óvodának kiemelkedő jelentősége van a szeretetteljes kapcsolatokon, spontán és tervszerű hatásokon keresztül a gyermekek személyiségének formálásában.

Az elfogadó és a gyermeki megnyilvánulásokat, önálló próbálkozásokat, kiemelten a játékot és a mesét, éneket támogató légkörben alakulnak azok a tulajdonságaik, melyek az eredményes életvezetés szempontjából lényegesek. Nyitottak az őket körülvevő világra, együtt érzők társaikkal, együttműködésre, egymás segítésére képesek, elfogadják egymást. Felismerik, képesek kielégíteni saját szükségleteiket.

Nevelőközösségünk érzelemgazdag, boldog gyermekek nevelésére törekszik, akik fogékonyak a szépre, értéknek tekintik saját egészségüket, és az őket körülvevő természeti környezetet, önálló és kreatívok.

Harmóniában és szeretetben élnek Istennel, önmagukkal és környezetükkel.

Az óvoda dolgozói tetteikkel, beszédükkel, ítéleteikkel, érzéseikkel sugározzák a feltétel nélküli gyermekszerepet. Fontosnak tartjuk, hogy minden gyermek érezze, hogy figyelnek rá és tisztelik.

6.2. Óvodakép

Óvodai nevelésünk sajátossága Krisztus szeretetének, megértésének sugárzása. Ennek érdekében minden nevelőhatást úgy szervezünk, hogy az bizalmat, hitelességet és feltétel nélküli elfogadást jelentsen a gyermekek számára. A gyermekek egyediségének, képességeinek megismerése és az arra való építkezés képezi pedagógiánk alapját, szorosan együttműködve a szülőkkel. A differenciált egyéni fejlesztésünkkel az optimális előrelépést, a tehetségek kibontakoztatását is kívánjuk szolgálni. A családi nevelést óvodánk oly módon kívánja kiegészíteni, hogy annak értékeit megismerve építi be nevelési rendszerünkbe.

Az óvodai életrend nyugodt, kiszámítható ritmusával tesszük lehetővé a gyermekek számára az egészséges életmód és ahhoz kapcsolódó tevékenységek nyugodt körülményeit csakúgy, mint a sokszínű, inspiráló tapasztalatszerzést a világról.

6.3. Óvodai nevelésünk alapelvei

- Harmonikus személyiségfejlődésük elősegítésére az egyéni képességeikhez igazodó nevelési módszereket és eljárásokat alkalmazunk melyek fókuszában az életkorukra jellemző érdeklődésük felkeltése és fenntartása, a tevékeny óvodai mindennapok és önálló választások lehetősége áll.
- Érzelmi biztonságot nyújtó derűs légkört teremtünk, melyben természetes a gyermek alapvető szükségleteinek figyelembevétele és biztosítása, legyen az testi vagy pszichés vonatkozású. A nevelő hatásokat csakis őszinte szeretet kapcsolatra alapozzuk, amely az azonosulást, mintakövetést és kellő erőfeszítések megtételét is motiválja a gyermekekben.
- Egyszerű, a gyermekek elmélyült tevékenységét elősegítő szokásrendszert alakítunk, mely támaszt nyújt a szociális tanuláshoz, az érzelmi elköteleződéshez a helyes és értékes cselekedetek iránt.
- Az intézmény és a család együttműködésében, a kölcsönös elfogadás és segítségadás megoldásait tartjuk hatékonynak.
- Az óvodai tevékenységek sokféleségében előtérbe helyezzük a gyermekek fejlődésében megmutatkozó hátrányok enyhítését.
- Egységes pedagógiai hatások közvetítésére törekszünk az értékátadás során a módszertani sokszínűség biztosításával.
- A gyermekek – mással nem helyettesíthető – szabad játékhoz való jogát messzemenően tiszteletben tartjuk.
- Egyenlő hozzáférést biztosítunk az óvodai élet minden területén, elutasítjuk a hátrányos megkülönböztetés mindennemű megnyilvánulását.
- Segítjük a gyermeket abban, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

6.4. Óvodai nevelésünk célja

- Átfogó célunk a keresztyén nevelés, a hitéleti foglalkozás, ami által a gyermekek megismerkednek Isten szeretetével, gondoskodásával, személyes kapcsolatuk alakul Istennel, imádkozó emberekké válnak.

- A gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembevétele, személyiségük kibontakoztatása, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, lelki és szociális érettség elérésének segítése.
- A különleges bánásmódot igénylő gyermekek inkluzív nevelése, képességeik differenciált fejlesztése.
- A gyermekek műveltségének életkori sajátosságaikhoz igazodó megalapozása, hogy majdan öntevékeny, kreatív és erkölcsös életvitelre legyenek képesek.
- Az egészséges életmóddal és a környezettudatossággal összefüggő magatartás megalapozása a gyermekekben.

6.5. Keresztyén szellemű nevelés

Bibliai történetmondás óvodánkban

Keresztyén szellemű nevelésünknek fontos pillére a hitéleti foglalkozás, a bibliai történetekkel való ismerkedés, a keresztyén közösségi élet rendjének gyakorlása. Ennek életkorhoz igazodó formájával, tartalmával a lelkész, a katechéta és az óvodapedagógusaink foglalkoznak. Két dolog meghatározó: a gyermekek életkora és az egyházi év ünnepekőrei. Az óvodában a 3-7 éves korú gyermekek életkori sajátosságai behatárolják a lehetőségeinket. Azokat a történeteket részesítjük előnyben, amelyek a korosztály adottságainak megfelelően Isten oltalmazásáról, szeretetéről, gondoskodásáról szólnak. Ez a szemlélet határozza meg az elmondásra ajánlott bibliai történeteket. A keresztyén ünnepek történetei keretet adnak együttléteinknek.

A bibliai történetmondás, a csendes percek, áhítatok alkalmain az Isten dolgairól hallunk és arról beszélgetünk. A történetmondás a szóbeliségben hat. Meghatározó a beszélgetés körülménye, az a közeg, amiben elcsendesedünk, amiben Istenre figyelünk.

Varázsa van az Istenre figyelés csendes perceinek, érezzük ilyenkor ennek a titokzatosságát és a mégis közellévőségét. Természetes, egyszerű együttléteink mentesek minden kényszertől.

A katechézis sikere emberileg sokban múlik azon, hogy az hogyan kezdődik. Nem a bibliai történetmondás adja meg csupán a keresztyén szellemű nevelés lényegét, legalább olyan fontos, a személyes érintettség, az Istennel való kapcsolat átélése. Ezen a téren a hitelességet az óvodapedagógus személyes meggyőződésének kisugárzása adja, amelyet nem pótol a bibliai eseménysor csak szószerinti visszaadása.

A megszokott liturgia, a rendszeresen használt szimbólumok állandóságot, biztonságot közvetítenek a gyermekek felé. Egyben magukban hordozzák az üzenetet: most az Isten dolgairól fogunk hallani.

Célunk a helyes Istenkép kialakulásának segítése, megéreztetni a gyermekekkel az Isten szeretetének jó ízét, ezért hangsúlyozni kell a szeretetet, rámutatni a bizalomra, hogy növeljük a gyerekekben az ős bizalom csíráját.

Összekulcsoljuk a kezünket, meghajtjuk a fejünket, hogy amíg imádkozunk, ne terelje el semmi a figyelmünket. A gyermek imádság egy-két mondat. Annak megéreztetése, hogy az Isten megszólítható. Beszélhetek hozzá, mert meghallgat.²

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- A tanult imádságokat önállóan mondják. Az imádság mondás életük természetes részévé válik.
- Várják a bibliai történetmondás alkalmát.
- Segítenek a történetmondás és a történet hallgatás körülményeinek a megteremtésében.
- Az ismert történetek közül szívesen báboznak, dramatizálnak, ábrázolnak számukra kedves jeleneteket.
- Ismernek a keresztyén ünnepekhez kapcsolódó verseket, énekeket.

6.6. Elvárás munkatársainkkal szemben

Olyan etikai és szakmai elvárás a kíváncsok óvodapedagógusainktól, melyet a fenntartó egyházi testületek törvényei, szabályrendeletei, nevelőkre vonatkozó etikai kódexe is megkövetel:

„MRE 2005. évi II. tv. VII. 53.§- a alapján:” a pedagógus hivatásának gyakorlása közben és magánéletében egyházzal és hazájához való hűségével, feddhetetlen életmódjával, vallásának gyakorlásával mutasson példát.” – MRE Kt VII. 48.§ alapján: „Az intézmény minden alkalmazottjának tekintet nélkül arra, hogy milyen vallású és milyen munkakörben dolgozik, figyelembe kell vennie, hogy református keresztyén közösség munkatársa, és köteles

megjelenésével, megnyilatkozásaival, valamint életvitelével segíteni az ifjúság evangéliumi hit és erkölcs szerinti nevelését.”

A református intézmények számára készült „Etikai kódex” ismerete és betartása, a keresztyén életvitel folytatása, kötelezettségeink közé tartozik nevelőtestületre, vezetőre és vezetettekre egyaránt vonatkozik. Megkívánjuk, hogy az Etikai kódexnek megfelelő magatartás – a gyermekek számára elsődlegesen érthető – nonverbális csatornákon is megnyilvánuljon. Elfogadó, problémamegoldó, pozitív, segítőkész, szeretetteljes, de nem megengedő attitűd az elvárásunk.

A gyermek és egymás tisztelete jellemezze kapcsolatainkat. Úgy teszem a dolgom mások javára, hogy csendben igyekszem a helyeset cselekedni. Az óvodapedagógus legyen nyitott minden értékre, szakmai érdeklődését tartsa ébren. Az intézmény vezetőségének lehetőséget kell teremtenie a munkatársak lelki épülésére (bibliaórák, áhítatok, istentiszteleti alkalmak), szakmai fejlődésre (továbbképzések, konferenciák).

Pedagóguskép

- Óvodapedagógusaink feltétel nélkül szeretik, és tisztelik a gyermeket, a szülőt, elfogadják a különbözőséget.
- Az óvodás gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követik és írásban rögzítik, a PDCA alkalmazásával tudatosan fejlesztik.
- A szülőt folyamatosan tájékoztatják az elért eredményekről, gyermekének fejlődéséről.
- Jellemzi őket a humanizmus, a pedagógiai optimizmus, a megújulásra való törekvés, egymás elfogadása, segítése, tisztelete, együttműködés a közösen megfogalmazott célok elérése érdekében.
- Jó munkahelyi légkörre, hatékony munkakapcsolatra törekvés az intézmény minden partnerével.
- Tervezik a saját szakmai jövőjüket, fejlődési lehetőségeiket, ismereteiket gyarapítják önképzés és továbbképzés során egyaránt.
- Szakmailag elhivatottak, igyekeznek megfelelni a társadalmi, oktatáspolitikai, és szervezeti elvárásoknak.
- A gyermeki közösség aktív, tevékeny irányítói.

- Tudatosan alkalmazzák a közösségfejlesztés változatos módszereit, élmény gazdag tevékenységek biztosításával.

Pedagógiai asszisztens kép

- Figyelemmel kíséri az óvodapedagógusok elvárásait és annak megfelelően vesz részt a nevelőmunkában.
- A gyermekekkel türelmes és szeretetteljes a kapcsolata, segíti személyiségük fejlődését.
- Tevékenyen vesz részt a gyermekek gondozási feladatainak ellátásában, szokásainak kialakításában, fejlesztésében.
- Gondoskodik a gyermekek testi épségéről, erkölcsi védelméről, a balesetek megelőzéséről.
- Magatartásával, viselkedésével és beszédkultúrájával pozitív mintát ad, értékeket közvetít.
- Aktív segítőként vesz részt a rendezvények szervezésében, lebonyolításában.

Dajka kép

- Figyelemmel kíséri az óvodapedagógusok elvárásait és annak megfelelően vesz részt a nevelőmunkában.
- Elfogad minden gyermeket és ennek megfelelően segíti személyiségük fejlődését.
- A szokásrendszer alakításában erősíti a gyermekeket személyes példaadással.
- Megfelelően, példamutatóan kommunikál a gyermekekkel és felnőttekkel egyaránt.
- Folyamatosan biztosítja az óvodai élethez szükséges megfelelő higiéniai feltételeket pontos, precíz munkavégzéssel.
- Aktívan részt vesz a rendezvények lebonyolításában.

6.7. Kíváncsi a szülőkkel szemben

Az óvoda igazi keresztény szellemisége a szülők támogatása nélkül nem valósulhat meg. Természetesnek vesszük, hogy a szülők elfogadják, tisztelik az óvoda református jellegét,

értékrendszerét, nevelési elveit, becsülik az intézményben dolgozók munkáját. Ennek érdekében lehetőséget biztosítunk arra, hogy az óvoda pedagógiai programját, feladatait megismerjék. Beiratkozás alkalmával a szülők nyilatkoznak arról, hogy az óvodánk keresztyén szellemiségében történő nevelését elfogadják.

7. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI

7.1. Az egészséges életmód alakítása,

Az egészséges életmódra nevelés, az egészség megtartására, megerősítésére történő felkészítés. Az egészség fejlesztő tevékenység során az egészségi állapot pozitív irányú változása történik.

Az óvodában az életritmus, a táplálkozás, a testápolás, öltözködés, mozgás, edzés, pihenés és alvás megszervezésével, az ehhez kapcsolódó gyermeki tevékenységekkel, és az ezeken alapuló szokások kialakításával biztosítjuk a megfelelő életmódot.

A helyes életritmust a nyugodt, kiegyensúlyozott élettempó érdekében a gyermekek óvodában eltöltött idejének és szükségleteinek figyelembevételével alakítjuk ki (lásd napirend).

Egészséges táplálkozás

Feladatunk a gyermekek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítése és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítésének (komplettálásának) szorgalmazása.

A gyermekeknek az óvodában napi háromszori étkezéssel biztosítjuk a kellő összetételű és elosztású tápanyagszükségletet. Az étkezésekre mindig azonos időpontokban kerül sor. Fontos szempont az étkezések kulturált megszervezése, az étkezés közbeni helyes viselkedés. Figyelembe vesszük az ízlés és étvágy tekintetében az egyéni különbségeket, esetleges ételallergiát. A folyadék, az étkezések alkalmával és az egész nap során igény szerint rendelkezésre áll a gyermekeknek.

Nagy gondot fordítunk a különösen a magas cukor tartalmú ételek és italok, a magas só- és telített zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzésére.

Az óvodás gyermek az ébrenlétének háromnegyed részét az óvodában tölti, ahol az óvodapedagógusok a gyermek testi-szellemi fejlődésének feltételeit igyekeznek biztosítani. A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása. Az óvodai

étkeztetés nem tudja az egészséges táplálkozás minden követelményét teljesíteni. A teljesítés nemcsak anyagiakon (élelmezési normán), de szemléleten (étrend-összeállításon), óvónői leleményességen (egészségpedagógiai kulturáltságon) és a szülők segítő együttműködésén (a kiegészítő táplálkozáson) is múlik.

Óvodásaink minden délelőtt friss gyümölcsöt/zöldséget fogyasztanak.

Testápolás

A testápolási szokások rendszere a gyermekek tisztasági igényének kialakulását szolgálja. Szükségesnek tartjuk a családi és az óvodai gondozási szokások összehangolását.

A napirend keretei között az óvodapedagógus elegendő időt biztosít a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére. Tisztálkodási folyamatot megismerteti: helyes sorrendiséggel és technikával, egészségügyi szokásokkal. A tisztaság alapvető fontosságának, a betegségmegelőzés és fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítja a gyermekekben. Ezen belül a test tisztántartásán értjük a bőr, fogak, szájüreg, haj, érzékszervek, körmök ápolását, a ruházat higiéniját a mosás, tárolás feladatait is tartalmazza, illetve a közvetlen környezetünk tisztántartására is hangsúlyt fektet.

Az óvónő-gyerek közös együttműködése során (a gyermek egyéni fejlettséget figyelembe véve) sajátítják el a gondozási műveletek technikáját és alakítjuk ki a gyermekek igényét az önálló testápolásra. Az óvodában kialakult szokásrend szerint a gyermekek akkor mehetnek WC-re amikor akarnak.

Öltözködés

A hőmérsékleti változások ellensúlyozására javasoljuk a szülőknek a megfelelő mennyiségű, többretegű öltözék biztosítását. Napközben többször is az óvodapedagógus, dajka segítségével, elegendő időt biztosítva öltöznek a gyermekek. Ez lehetőséget teremt a bensőséges érzelmi kapcsolat kialakulására, a gyermekek önállóságának fejlesztésére.

A megfelelő viselet kiválasztásában összefüggéseket tárunk fel a gyermekekkel az időjárás és tevékenységek között. A szülőkkel való kapcsolattartás során az óvodapedagógus a megfelelő minőségű ruházat és cipő biztosítására javaslatot tesz. Például: műszál anyagok kerülése, váltóruhák, lábboltozatot és lábfejet védő cipők biztosítása, lógó alkatrészek eltávolítása.

Mozgás

Kiemelt hangsúlyt helyezünk a gyermekek természetes mozgásigényének kielégítésére, a mozgásfejlesztésre, amely szemléletformáló üzenetet közvetít, mind az egészségtudatos magatartásra, mind az egészséges életmódra történő nevelésre kiterjedően, nem utolsósorban felhívja a figyelmet a mozgás preventív egészségügyi hatásaira.

A gyermekek mozgásigényének kielégítésére, testi képességeinek fejlesztésére spontán és szervezett lehetőségeket biztosítunk. A kedvező gyermeklétszám, az udvar és a tornaterem kiválóan alkalmas arra, hogy játékidőben a csoportszobán belül és kívül is végezzenek nagymozgásos tevékenységeket a gyerekek. Ehhez az óvodapedagógus teremti meg a balesetmentes és változatos feltételeket (eszköz, balesetmentes hely, idő, ötlet).

A mindennapos mozgásra és szervezett foglalkozásra, a napi és hetirend szerint kerül sor.

A szabad levegőn történő délelőtti és délutáni mozgás, a játék mindennapi elfoglaltsága a gyermekeknek. Itt lehetőség nyílik új mozgásformák kipróbálására, begyakorlására, önbizalmuk erősítésére. A mozgásos játékokhoz az óvodapedagógus ad ötletet, biztatja, segíti a gyermekeket.

Időjárástól függően (köd, -5C fok, viharos szél, eső esetén nem) napi 1-2 órát levegő és napfényedzést biztosítunk a fokozatosságot betartva.

A nyári napirendet a reggeli és a délutáni nap erősségéhez mérten a friss levegőn való tartózkodásra építjük.

A rendszeresen szervezett séták és kirándulások a mozgásigény kielégítésén kívül együttes élményt is jelentenek a gyermekek számára.

Pihenés

A mindennapi pihenés, alvás ebéd után a csoportszobában történik.

Az óvodapedagógus és a dajka biztosítja a nyugodt pihenés feltételeit, ellenőrzi a terem szellőztetését, az ágyak megfelelő elhelyezését (a lehető legnagyobb távolságban). A gyermekek elalvását segíti biztonságot adó szokásrendszerrel, imával, mesével, énekkel, zenehallgatással, testi közelséggel, puha tárgyakkal. Pihenés időtartamát a csoport szükségleteihez igazítja. Az ágyneműről és annak tisztításáról a szülő gondoskodik.

Egészséges, tiszta, biztonságos környezet megteremtése, higiéniai szabályok kialakítása.

A dajkák munkájához tartozik a mindennapos portalanítás, felmosás, fertőtlenítés, szellőztetés a higiéniai szabályok betartatása a gyermekkel.

A balesetveszély elkerülése érdekében az óvodapedagógus a gyermekek által használt eszközöket fokozott odafigyeléssel kezeli, szükség esetén kezdeményezi javítását, cseréjét. Különösen az udvari, vagy játszótéri játékoknál, sétán felhívja a gyermekek figyelmét a helyes eszközhasználatra, biztonságos közlekedés szabályaira, kirándulásra szülői segítséget kérhet.

A gyermekek szükséglete szerint (szülők bevonásával) speciális szakemberek bevonásáról gondoskodik, az óvoda orvosa, fogorvosa, védőnője, szakszolgálatok segítségével.

Az óvodapedagógus feladata

- a gyermekek egészségének védelme, testi fejlődésük elősegítése, természetes mozgásigényük kielégítése,
- megfelelő higiéniai szokások alakítása a szülők, óvodapedagógusok és segítő szakemberek segítségével és közreműködésével,
- egészséges és biztonságos környezet, megfelelő óvodai életritmus kialakításával testi-szellemi fejlődésük segítése,
- a gyermekek saját és egymás testi épségének óvására, megóvására nevelés,
- környezettudatos magatartás alakítása a környezetszennyezés megelőzésével, a környezet védelméhez, megóvásához és a fenntarthatósághoz kapcsolódó szokások alakítása,
- az óvoda építészeti, tárgyi kialakítása, működése környezettudatosságot tükröz, kiemelten figyelmet kap az anyagok újra hasznosítási lehetősége, takarékos felhasználása, a környező élővilág és épített környezet védelme, a használati tárgyak, eszközök minősége és biztonságossága.
- saját egészségük védelmére nevelés (zsebkeendő használat, kézmosás, evés előtt, közös használati tárgyak tisztántartása),
- a dajkával aktív, rendszeres együttműködés a környezet tisztántartása, és a fertőzések megelőzés érdekében,
- rendszeres védőnői kapcsolattartás, a gyermekek higiénés ellenőrzése, probléma megbeszélése érdekében (pl. érzékszervi, tartási rendellenességek),

- rendszeres testedzés, időjárásnak megfelelő öltözködés, kirándulás, óvodán kívüli programok szervezése minden évszakban,
- fokozatos fizikai megterhelés, a nagymozgásos foglalkozásokon, és kirándulásokon,
- családi életre való felkészítés (apa-anya szerep),
- a sajátos fejlődésű gyerekek beilleszkedésének segítése, konfliktuskezelésre nevelés,
- önálló munkajellegű feladatoknál a veszélyhelyzetre való figyelemfelhívás (pl. teremrendezés).

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- mindennapi szükségleteiket önállóan elégítik ki,
- a kívánt tevékenységi formákhoz pozitívan viszonyulnak,
- önmaguk kiszolgálásában aktívak,
- önállóan, az aktuális és az egyéni szükségleteknek megfelelően végzik a tisztálkodással, az étkezéssel, az öltözködéssel, a pihenéssel kapcsolatos teendőiket, törekedve az egészségmegőrzésre, illetve a betegség megelőzésére, az ezekhez szükséges tárgyakat, eszközöket rendeltetésszerűen használják, óvják, helyére teszik,
- az önkiszolgáló tevékenységek a készség szintjére fejlődnek, automatizálódnak,
- igénylik a rendszeres testmozgást,
- ismeretekkel rendelkeznek az egészséges életmóddal kapcsolatban,
- kialakul az önmaguk és környezetük iránti igényesség, törekednek a környezet megóvására, védelmére,
- edzettek, mozgásuk harmonikussá, összerendezetté válik,
- egészségükkel kapcsolatban képesek a mindennapi élet alternatívái közül az „egészségesebbet” választani,
- kialakul a testképük,
- képessé válnak saját erőforrásaik hatékonyabb mozgósítására.

7.2. Az érzelmi, az erkölcsi, és az értékorientált közösségi nevelés megvalósítása

Kiemelten fontosnak tartjuk az érzelmi nevelést, melyen egész nevelési rendszerünk alapul. Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre tevékenységre serkent, és ösztönzőleg hat a gyermekek érzelmi kötődéseinek alakulására. Erre az óvodapedagógus keresztyén beállítódása, példamutatása ad indítékot a gyermekek számára.

A gyermekek mindennapi életének színtereit otthonossá, barátságossá, játékra motiválóvá tesszük, ennek folyamatos alakításában a gyermekek is részt vesznek. A csoportszobát közösen díszítjük az aktuális témáknak, ünnepeknek, szimbólumoknak megfelelően. A csoportszoba berendezési tárgyai a gyermekek játéka és a különböző tevékenységeik szerint alakíthatók. Az átalakítás következtében meghitt zugokat, kuckókat tudunk teremteni, amelyek az intimitást növelik. A gyermekeknek a folyosón saját öltöző szekrénye van, a csoportszobában erre kijelölt hely biztosított ahová a személyes holmijukat, az otthonról hozott játékaikat, „kincseiket” elhelyezhetik.

A gyermekek óvodába lépését az „anyával együtt történő befogadás” lehetőségével igyekszünk megkönnyíteni. Megengedjük, hogy az érzelmi biztonságot nyújtó kedvenc játékukat vagy tárgyukat behozzák magukkal. A beszoktatásban nyújtott műszakban mindkét óvónő részt vesz. A dajkával együtt gondosan készítik elő ezt az időszakot.

A gyermekek a csoportnak egyéni színekkel, tulajdonságokkal rendelkező tagjai. Megismerésük, képességeik, érzelmeik, kötődésük mindennapi cselekvéseik, játékaik és beszélgetések által történik. Ezekre alapozva valósítjuk meg egyéni fejlesztésüket, esetleges szorongásuk feloldását.

Lehetőséget biztosítunk, hogy minél többféle érdeklődésüknek megfelelő tevékenység közül válasszanak. Igyekszünk az egymástól függetlenül folyó tevékenységek, a közös és egyéni foglalkozások és a játék zavartalan feltételeinek megteremtésére. A gyermekek tevékenységéhez nagy szabadságot biztosítunk a pontos határok megjelölésével.

A pozitív társas kapcsolat akkor alakul ki, ha jól érzik magukat a csoportban. A bizalom kialakulásában fontos szerepe van az óvónőiknek, aki irányítója, egyben társa is a gyermekeknek.

Az érzelmi elfogadásból táplálkozva alakítjuk ki a gyermekekben a közösségi együttélés alapvető normáit, mint a felelősségérzés, kötelességtudat, konfliktustűrő-és megoldó képesség. Az együttélés szabályait fokozatosan ismertetjük meg, és fogadtatjuk el velük, később bevonva őket újabb szabályok megfogalmazásába. A mindennapi mese, ének és tartalmas játék segítségével lehetővé tesszük, hogy a gyermekek élményszerűen átélhessék azokat az erkölcsi érzelmeket, melyek szocializációjuk szempontjából elengedhetetlenek, a segítőkészséget, együttérzést. A közösségi hatások lehetővé teszik, hogy a gyermekek én tudata megerősödjön én-képe a különböző sikeres próbálkozásokban és kapcsolatokban

differentiálódjon. Természetessé válik a kezdeményezés éppúgy, mint az elfogadás és az együttműködés.

Jelentős szerepet tulajdonítunk óvodánkban a napi rendszerességgel ismétlődő csendes perceknek, mesehallgatásnak, Bibliai történetmondásnak és közös ünnepvárásnak.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, illetve kiemelkedő képességű gyermekek nevelésében igénybe vesszük a logopédus, pszichológus segítségét.

Az óvodapedagógus feladatai

- szeretetet, otthonos körülményeket árasztó esztétikus környezet megteremtése,
- biztonságérzetet adó szokás-és szabályrendszer alakítása, mely lehetőséget ad a közös élmények átélésére, és az önálló elképzelések megvalósítására,
- az egészséges énkép, reális önértékelés alakulásának segítése,
- empátiás készségük és szociális érzékenységük fejlesztése,
- a gyermekek pozitív, negatív élményeinek, gondolatainak figyelmes meghallgatása, megoldási utak keresése,
- az érzelmi intelligencia fejlesztése az érzelmi kifejezőmód elmélyítésével, önkontroll alakításával, motivációs szükséglet kontrollálásával,
- az emberek különbözőségének megértéséhez, és elfogadásához szükséges beállítódásuk alakítása,
- a keresztyén értékrendnek megfelelő erkölcsi tulajdonságok alakítása, pl. becsületesség, igazmondás, a tettek reális következményeinek elfogadása, egymásra való figyelés, öröm, megbecsülés érzésének megtapasztaltatása,
- a kötődést erősítő érzelmek és kifejezőmódok erősítése, a családhoz, óvodatársaihoz, felnőttekhez, szülőföldhöz, nemzethez, természeti és épített környezethez,
- baráti kapcsolatok segítése, tiszteletben tartása,
- egymás iránti felelősségvállalás megalapozása,
- közös feladatok, közös tevékenység a családdal (játsszódelután, ünnepek),
- a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek beilleszkedésének segítése, szükség esetén nevelésükhöz szakemberek bevonása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- kialakul a közösség, társak iránti igényük,
- képesek betartani a közösségi élet szabályait, alkalmazkodnak a szokásokhoz,
- konfliktusaik megoldásával próbálkoznak, kompromisszum készek,
- kialakul az önértékeléshez és az önkifejezéshez szükséges készségek, egészséges énképük,
- a választott tevékenységben kitartók, a tevékenységet türelmesen befejezik,
- feladattudatuk kialakulóban van,
- szívesen segítenek egymásnak és a felnőtteknek,
- felelősséget éreznek egymásért és a vállalt feladatokért, kialakul önfegyelmük,
- tudják érzelmeiket kifejezni szóban, cselekedetben,
- empátiás készségük megnyilvánul,
- társas kapcsolataik, a közösségben elfoglalt helyük kialakul, elfogadják a másikat, toleránsak.

7.3 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés az óvodában a teljes nevelési folyamatot áthatja. Derűs légkörben, vonzó tevékenységekkel, interperszonális kapcsolatokkal ébresztjük fel és tartjuk fenn a gyermekek beszédkedvét. Kiemelten fontosnak tartjuk az óvodapedagógusok példamutató, utánpótlásra alkalmas kifejező, szép beszédét, valamint az árnyalt metakommunikatív kifejezőmódot.

A nap során természetes módon adódó helyzetekben megérettetjük a gyermekkel a magyar nyelv változatosságát, játékosságát, érzelmeiket kifejező árnyaltságát, humorát. Tudatos megerősítéssel érjük el, hogy kialakuljon az életkoruknak megfelelő anyanyelvi kultúrájuk, az élményközpontúság figyelembevételével. Olyan kommunikációs helyzeteket teremtünk, melyekben fejlődik beszédkapcsolatuk, képessé válnak azok folyamatos fenntartására.

Részletesen feltárjuk a gyermekek nyelvi fejlődésének családi hátterét, jellemzőit. Felhívjuk a szülők figyelmét a beszélgetések, mesék és az azzal kísért együttes tevékenységek fontosságára.

A beszédhibák megelőzése érdekében játékos formában gyakorolják a helyes hangképzést, kiejtést, beszédritmust, hanglejtést. Kihhasználjuk a mese, a vers és a bábjáték pedagógiai hatását.

Az értelmi fejlesztések, nevelés a gyermekek érzelmi képességeinek sokirányú fejlesztését célozza. Építünk a gyermekek megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, a játék során szerzett spontán tapasztalataikra. Az egyéni fejlesztés keretében megteremtjük ezek felhasználásának, alkalmazásának lehetőségét a gyakorlatban. Főleg önkéntelen figyelmükre támaszkodva a tevékenységek során biztosítjuk a sok mozgást, cselekvést, a tárgyak, dolgok jelenségek szemléletességét, azok sokoldalú érzékelését. A tapasztaltak szóbeli megfogalmazására készítjük a gyermekeket, miközben gondolkodásukat tartalmilag és formailag is fejlesztjük.

Megteremtjük az önálló tanuláshoz szükséges feltételeket, a véleményformálás és ítéletalkotás lehetőségét. A gyermekek élményeit, tudását, tapasztalatait folyamatosan bővítjük az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről. Eközben fejlődnek az ismeretek rendszerezéséhez szükséges készségeik és képességeik.

Az óvodapedagógus feladatai

- a pozitív beszélő-környezet megteremtése,
- az egyéni szükségletek megfogalmazásának, kifejezésének segítése,
- a szókincs, a kifejezőkészség fejlesztése, a nyelvtanilag helyes beszéd alakítása, beszédbátorság fejlesztése,
- a nyelvi identitás és alkotóképesség fejlesztése,
- az érzelmek felismerése és kifejezése,
- a gondolkodás fejlesztése a problémamegoldó, kreatív gondolkodás irányába,
- a minden érzékszervre ható tapasztalatszerzés, folyamatos tevékenykedtetés biztosítása,
- a gyermekek önkéntelen figyelmének, kérdéseinek, megjegyzéseinek, az őket foglalkoztató aktuális témák figyelembevételével,
- fogalmaik, képzeleik gazdagítása az új tapasztalatok összekapcsolása a már meglévőkkel, az alkotóképesség és a képzelet fejlesztése,
- a műveltség megalapozása, a művészetek esztétikájának felismertetése, az esztétikai fogékonyság fejlesztése,
- az együttműködés képességének fejlesztése a közös feladatmegoldások által.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- igénylik a mindennapos mesélést, képesek követni, megérteni belsővé formálni a mondanivalóját,
- szívesen beszélnek egymással és a felnőttekkel, mondanivalójuk érzelmi árnyalására is képesek,
- végig tudják hallgatni és megértik mások beszédét,
- a metakommunikációs jelzéseket megértik, maguk is alkalmazzák,
- minden szófajt használnak, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkotnak.
- képesek az átélt események, történések, mesék, érzelmek felidőzésére,
- képesek elemi következtetésekre ok- okozati összefüggések felismerésére,
- képesek megérteni az átvitt értelmet, képesek elvonatkoztatni a konkrét helyzettől,
- kialakul a testséma, a pontos térészlelés, téri tájékozódás,
- megjelenik a tudatos tervezés az eszköz kiválasztásban, az egyszerű műveletek sorrendiségének megállapításában,
- képesek előre látni tevékenységük következményét, képesek időben előre gondolkodni,
- kombinatív képességük játéktevékenységeikben megnyilvánul,

8. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

Az óvoda gyermekcsoportjai kialakításakor figyelembe véve a jelentkező gyermekek életkorát 3 homogén és egy vegyes csoportot működtetését tervezzük. A csoportszerkezet kialakításakor figyelembe vesszük a gyermekek személyiségét, a szülők igényeit. Igyekszünk egységesen elosztani a fiúk és lányok arányát egy csoportban.

Az azonos életkor szerint szerveződő és a részben osztott szervezeti keretek a különböző fejlettségű gyermekeknek egyaránt kedvező fejlődési környezetet nyújtanak.

Vegyes csoportban a kisebb létszám és a vegyes korösszetétel miatt családiasabb a légkör. A fiatalabb korosztály fejlődése a nagyobbak mellett dinamikusabbá válik.

A gyermekek érdeklődésük, szabad választásuk szerint vesznek részt a legtöbb tevékenységben. Kivételt képeznek az életkorhoz (egyéni fejlettséghez) kötött elfoglaltságok és tanulási helyzetek. Pl. nagymozgásos foglalkozások, egyéni fejlesztések. A tevékenységeknél a munka és szervezeti forma megválasztása az óvodapedagógus saját szakmai döntése, attól függően melyik a legeredményesebb a fejlesztés tekintetében.

A gyermek egészséges fejlődéséhez a rugalmas napirend biztosítja a feltételeket, melyet a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek jellemeznek. A napirend folyamatos játékidőt tesz lehetővé, a gyermekek egyéni szükségleteihez, a hosszan tartó, gyakran napokon át folytatható játékhoz alkalmazkodva. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek, segítik a helyes életritmus kialakulását.

A napirendben és a hetente ismétlődő hetirendben a csoportos óvodapedagógusok határozzák meg a gyermekek számára felkínált játék és egyéb tevékenység tartalmát.

Naponta teremtünk lehetőséget mesélésre, verselésre, éneklésre, rajzolásra, festésre, környezetükkel való aktív ismerkedésre, a szervezett játékos mozgásra. Hetente egy alkalommal minden csoportban kötelező testnevelést szervezünk a tornateremben vagy az udvaron. A különböző napirendi elfoglaltságok ideje rugalmasan kötött, az óvodában töltött idő és a tevékenységek sokfélesége miatt.

A rendszerességgel szervezett délelőtti csendes percek az étkezések előtti és utáni, elalvás előtti rövid, kötött imádságok mondásának szokása az Istennel való beszélgetés, kapcsolat alakulását segítik.

A nevelési folyamat ritmusát az évszakok, a keresztyén és egyéb ünnepek, jeles napok váltakozása adja meg.

Az óvoda ajánlott napirendje

6.30 -7.00	Játék, egyéb szabadon választott tevékenység az ügyeletes csoportban
7.00-12.00	Érkezés, gyermekek fogadása, személyes percek Játék , szabadon választott tevékenységek, képességfejlesztések, Folyamatos reggeli, Áhítat/Csend percek - hitéletre nevelés 10-25 perces együttlét Játékba integrált tevékenységek kezdeményezése, párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek , (vers-mese, ének-zene, énekes játékok, gyermektánc, rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, külső világ tevékeny megismerése, matematikai tartalmú tapasztalatok, mozgás,) Gyümölcsfogyasztás Mindennapos testnevelés, levegőzés, séta Játék , egyéb tevékenységek a szabadban

	Öltözködés, testápolás, készülődés az ebédhez, asztali áldás
12.00-14.30	Testápolási teendők, ebéd, mesehallgatás , pihenés
14.30-17.00	Folyamatos ébredés, testápolási teendők, előkészületek az étkezéshez, uzsonna Játék, szabadon választott tevékenységek , egyéni képességfejlesztések, hazabocsátás
17.00-17.30	Játék , egyéb szabadon választott tevékenység az összevont ügyeletes csoportban

A tevékenységek időtartamának meghatározásakor figyelembe vesszük a gyermekek életkorát és életkori sajátosságait, valamint a nyitvatartási időt.

A játék és szervezett foglalkozás aránya a játék irányába tolódik el. Nyáron (júniustól augusztusig) az óvodai tevékenységek nyári napirend szerint zajlanak, melynek jellemzője a sokféle mozgásforma, kirándulás, szabadjáték, vízhez szoktatás, kreatív alkotó tevékenységek, művészeti tevékenységek biztosítása. A nyári időszakon belül az óvoda zárva tartásának idején felújítási, karbantartási munkát végeznek

9. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI

9.1. Játék

A játék az óvodai nevelés leghatékonyabb nevelési eszköze, szükséglet és létforma a kisgyermek életében. Sokrétű és összetett viselkedést, életmódot feltételez.

Minden nap biztosítjuk a zavartalan, hosszan tartó szabad játékot.

A játékban a kisgyermek szinte észrevétlenül tanul, kipróbálhatja, feldolgozhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, az őt érő pozitív, negatív élményeket. Viselkedését is befolyásolhatja a játék, hisz újra élheti kellemes élményeit, megnyugodhat, kiélheti szorongásait. A kreatív légkör erősíti az ötletek szabad áramlását, a másik gyermek meghallgatását és az alkotó együttműködés kialakulását.

A játék szabadon választott, külső céltől független, melyet örömmel kíséri, és amelyben legsokoldalúbban és legtipikusabban mutatkozik meg a gyermek önkifejezése és környezethez való viszonya.

A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékba tagolja. Így válnak kiemelt jelentőségű tájékozódó tevékenységgé a mozgásos játékok, a szerepjátékok, az építő, konstruáló játékok, a szabályjátékok, a dramatizálás és a bábozás, de a gyakorló játék létjogosultságát is tiszteletben tartjuk. Nem választhatók szét egymástól; - a játék folyamata, módja teljes egész. Pedagógiailag egyaránt értékesnek tartjuk a magányos, páros, kisebb vagy nagyobb csoportokban zajló játékot.

Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, kreativitásukat fejlesztő és erősítő élményt adó tevékenységgé.

A játék valamennyi tevékenységformát magába foglalhatja, ami ebben az életkorban érdekes lehet. A dalok, versek, mondókák, rajzok, kézimunkák segíthetik a játék érzelmi, képzeleti átélését.

A kisgyermek első játszótársa a felnőtt, az óvodapedagógus. Utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd, amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógusok személyes példája, hiteles, őszinte viselkedése minta, ösztönző hatású a kisgyermek játéktevékenységére. Követve vezeti a csoport szabad játékát, bekapcsolódik, inspirációt ad szavakkal, kérdéseivel, egy-egy felkínált tárggyal. Tapintatos szemlélője a játéknak. A gyermekek szabad játékához és különböző tevékenységeihez nyugodt kommunikációs teret, ehhez kedvező feltételeket alakít ki.

A csoportszoba tárgyai, berendezése, a játékszerek a belső indítékokból létrejövő játék külső feltételei. A belső tér kialakításakor az esztétikai szempontok mellett figyelembe vesszük, hogy a bútorok, berendezési tárgyak könnyen mozgathatók legyenek, teret adva a gyermek játékában megnyilvánuló fantáziájának, kreativitásának.

A csoportszobát kuckósan rendezzük be, mert gyermekeinknek körül kerített kis világra, védettségre, meghittségre van szükségük. Egyszerű, áttekinthető és elkülönülésre alkalmas belső teret alakítunk ki, melyet kis paravánok, polcok a gyermekek méretéhez igazodó bútorok tagolnak. Jó minőségű, főként természetes anyagú, esztétikus, a gyermeki képzelet szabad áramlását ösztönző anyagokat, játékszereket biztosítunk.

Minden évszakban sokat játszunk az udvaron, adottságait kihasználva itt is megteremtjük a szabad játék lehetőségét.

Cél

- a gyermekek szocializációjának elősegítése önmaga, társai és a környező valóság játékokban történő megismerése által.
- Boldog, nyugodt, kiegyensúlyozott gyermekkor megteremtése, a gyermekek szabad, örömteli tevékenységének biztosítása. Olyan játéklehetőségek nyújtása, amely alkalmat teremt a gyermekek harmonikus, sokoldalú fejlődéséhez, vágyainak, ötleteinek megvalósításához.

Feladatok

- a szabad játék túlsúlyának és folyamatosságának érvényesüléséhez szükséges feltételek biztosítása,
- gyermekek játékokban történő önkifejezésének elősegítése,
- a gyermekek szabad képzettségének, problémahelyzetek önálló megoldásának támogatása,
- valódi játszótársként adjon mintát a játékkapcsolatok alakulásához: mintakövetés, bevonódás, szerepvállalás, kezdeményezés, alkalmazkodás,
- ismerje és segítse elő a gyermekek élményforrásainak alakulását,
- a gyermeki fantázia kibontakozását segítő játékok, játékformák, játéksituációk feltételeinek biztosítása, (anyagok, használati tárgyak, képek, eszközök, játékszerek),
- rugalmas napirenddel, hetirenddel biztosítjuk az elmélyült játékhoz a megfelelő időt. Feladatunknak érezzük, hogy a nap minden percében együtt élünk, játszunk gyermekeinkkel, tevékenységük szabadságát nem korlátozva. Számptalan önkifejezési lehetőségekhez nyújtunk segítséget, melyben új ismeretszerzési alkalmak rejtőznek.
- Elengedhetetlennek tartjuk a nyugodt, derűs légkör kialakítását. Nyugodt, harmonikus játék által biztosítjuk a közösségi magatartás szokásainak gyakorlását nem korlátozva az egyéni érdekeket. Lehetőséget nyújtunk az egymás mellett és az együttjátás feltételeire.
- Az életkori sajátosságok figyelembevételével biztosítjuk a megfelelő játékeszközöket, melynek balesetmentesnek, esztétikusnak fejlesztő hatásúnak kell lennie. A természetes anyagból készületeket előnyben részesítjük. A gyermekekkel együtt is készítünk kellékeket, játékszereket. A játékeszközök állagának megóvására törekszünk, a kisebb hibákat együtt javítjuk.

A gyermekek játékanak motivációja a saját kíváncsiságuk, a környezetük megismerésére, felfedezésére való törekvésük. Feladatunk ennek kihasználása, helyes irányba terelése, élményeik feldolgozásának biztosítása (boltos, orvosi, cukrász stb. munkák, a természetben történő jelenségek).

- udvaron egyéb lehetőségek kihasználása mellett a mozgásos játékok kezdeményezése,
- udvaron egyéb lehetőségek kihasználása mellett a mozgásos játékok kezdeményezése,

Az óvónők játéktámogató szerepe

Szükség esetén kezdeményezünk, modellt nyújtunk, támogató, elfogadó attitűddel veszünk részt a játékban. Elmélyült, nyugodt, konfliktusmegoldó játék esetén nem avatkozunk be, ilyenkor szemlélő, játékot követő szerepet valósítunk meg. Megakadás esetén ötletet, eszközt kínálunk fel. Közbe lépünk, ha nem kívánatos viselkedési forma, vagy testi veszélyeztetés fordul elő, illetve, ha a konfliktusokat nem tudják megoldani.

Fontos információhoz juttatja az óvónőt a játék folyamatos megfigyelése: az egyes gyermek fejlődése, érzelmi-hangulati állapota, társas kapcsolatai, a beszéd és értelmi képességek alakulása.

A gyakorlójáték során a gyermekek megismerik a tárgyak, eszközök tulajdonságait. A véletlen mozgásból siker lesz, amely ismétlésre készítet, az ismétlések örömforrást jelentenek. Mintát adunk az eszközök használatához, elrakásához. Többféle lehetőséget biztosítunk a manipulációs gyakorlójátékhoz, amellyel biztosítjuk a szem-kéz koordináció fejlesztését (egymásra rakogatás, homok, víz, öntögetés). Bizonyos mozgások begyakorlására kihasználjuk a különböző mozgásos gyakorlójáték lehetőségeit (átbújás asztal alatt, leugrás farönkről stb.). Lehetőségeket nyújtunk és hagyunk a verbális gyakorlójátékra is, amikor halandzsáznak, hangokat, szöveget ismételnék, ilyenkor pozitív érzelem tölti el őket.

Feladatunk segíteni a gyermek játékát tovább fejlődni, melynek során az eszközökhöz való ragaszkodást felváltja a szerepekhez való ragaszkodás. A szerepjáték során tükröződik a gyermek élményvilága, mely személyenként más és más. Az élmények egyre színesebben gazdagabban épülnek be a játékba. A valóság számára lényeges mozzanatait egyéni módon éli és jeleníti meg, felszínre kerülnek a környezetben látott, hallott, megfigyelt mozdulatok, nyelv és stílus.

Kellékekkel segítjük a „mintha” helyzetek létrehozását, teret kap a papás-mamás, boltos, fodrászos, orvosos játék. Jellemző az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás, ezért arra törekszünk, hogy az óvónő mindenkor pozitív példaként álljon a

gyermekük előtt. A felnőtt mintájának alapján sajátítják el az erkölcsi értékeket, a társadalmi együttélés szabályait.

A nagyobbaknál szem előtt tartjuk, hogy a szerepek, „helyszínek” bővüljenek. Támogatjuk, hogy az érzelemmel telített játék közben többféle elgondolás, ötlet jelentkezzen, amely segíti az egyeztetési készséget, társakhoz való alkalmazkodást. Dramatizálás és bábozás alkalmával szabadon jelenítik meg az irodalmi, ének-zenei élményeiket, melynek alapja a rendszeres meseélmény.

Kezdetben modellt adunk egy-egy szereplő megformálásához, kelléket használva a képzeleti képek megjelenítéséhez. A kellékeket közösen elkészíthetjük, melyek hozzájárulnak a beleélő képesség és önkifejezés fokozásához, kifejezhetik elképzeléseiket, vágyaikat.

Az építő, konstruáló játék, barkácsolás nemcsak önmagában, hanem más játékfajta kiegészítőjeként is megjelenhet. Feladatunk az eszközök használatának és a készítés technikájának bemutatása. Óvónői segítséggel megtanulnak gyermekeink tervezni, szerkeszteni, átélik az alkotás örömét, fejlődik kreativitásuk, fel tudják mérni képességeiket. Fejlődik a szem-kéz koordináció és a problémamegoldó gondolkodásuk. Kezdetben serkentjük a spontán létrejött alkotások létrehozását, később az előre elgondolt céllal készített építést, konstruálást és közös munkák készítését. Szokásunkká vált a kirándulások, séták, munkahelyi látogatások alkalmával gyűjtött „kincsek” felhasználása, azok megfelelő elhelyezése, bármikor történő hozzáférésre való lehetőségének megteremtése

A szabályjátékok sokféleségét ismertetjük meg gyermekeinkkel. A mozgást fejlesztő szabályjátékokkal elősegítjük a térben való tájékozódást, ügyességet (bújócska, szembekötösd, stb.). Az értelemfejlesztő szabályjátékokkal a szociális-, és értelmi fejlődést szolgáljuk (társas játékok, kártyajátékok). A szabályjátékok alkalmazása során lehetőség adódik a helyes magatartás alapvető normáinak gyakorlására is. Óvónőink saját ötleteik alapján bővítik a szabályjáték alkalmait.

A szabadban történő játék lehetőségét nemcsak az udvaron, hanem séták alkalmával, kirándulásokon is biztosítjuk. A sajátos hangulattal, kellékekkel örömteli tevékenységek lehetőségét nyújthatjuk, melynek során kedvezően alakulnak társas kapcsolataik, de elkülönülésre is alkalom adódik. A meglévő ismeretek pontosabbá válnak és újabb tapasztalatokhoz juthatnak a környezet megismerését szolgáló játékok során (természeti és társadalmi környezetet járó és védő játékok, természet szépségeit, sokszínűségét vizsgáló, szituációs és szimulációs, érzékelő és érzékenyítő, verbális, énkép fejlesztő, együttműködést fejlesztő, bizalomépítő, társas és versenyjátékok).

Beszédképesség fejlesztése

A gyermek játékát gyakran beszéddel kíséri, ezért nagy hatással van a kommunikáció fejlesztésére, miközben kreativitása, mozgása, önkifejezése is fejlődik. A játékot kísérő erős érzelmek kiváltják a gyermekek közlési vágyát, fokozódik beszédképességük. A kialakult párbeszédok fejlesztik az egymáshoz való alkalmazkodást beszédben és viselkedésben egyaránt. Az óvónő szerepvállalásai modellértékűek a tiszta beszédben, a szókapcsolatok, hanglejtés, hangsúly, hangerő, hangszín tekintetében, egyben erősítik a nonverbális (gesztus, mimika) jelzések megértését. Az anyanyelvi játékok beszédfejlesztő céljai: artikuláció, szókincs, kifejezőképesség, légzési technika és hallásfejlesztés. A bábjáték az összefüggő és párbeszédos formákat teszi lehetővé, melynek során fejlődik a beszédképességük.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- óvodáskor végére szívesen, önállóan kezdeményeznek játékot, megszervezik a tevékenységet,
- képesek együttműködni, szabályokat felállítani, megállapodást kötni és azokhoz, valamint egymáshoz alkalmazkodni,
- képesek kitartóan, elmélyülten játszani a maguk által alakított játékorientált környezetben,
- tartós társkapcsolatok alakulnak a gyermeki önkifejezés megvalósulása során,
- a kialakult konfliktusok megoldására ismernek megoldási módokat,
- tudnak önállóan, konszenzusos alapon szabályt tartva játszani,
- szívesen kezdeményeznek szabályjátékokat, önállóan is kitalálnak szabályokat.

Játékba integrált tanulás

- A játéktól elválaszthatatlan elemnek tartjuk a tanulást. Figyelembe vesszük, hogy a gyermek tevékenységi vágya tapasztalatszerzésre, cselekvésre ösztönzi, felfedez, spontán és irányított módon tanul, miközben ismeret, készség, jártasság alakul ki, gazdagodik személyisége. A játékon keresztül fejlődik személyisége, értelmi képessége, érzékelése, észlelése, emlékezete, figyelme, képzelete, képszerű, szemléletes gondolkodása. A gondolkodási műveleteik fejlesztési lehetőségeit különböző szituációkkal bővítjük, így fejlesztjük a gyermekek kreativitásának fejlődését. A kötetlenséget kihasználva tudatosan és tervszerűen biztosítjuk a fejlődéshez szükséges differenciált tevékenykedés feltételrendszerét az általunk

kezdeményezett és irányított fejlesztő játékokhoz. Biztosítjuk a dolgok sokszínű megtapasztalását, felfedezését, a rácsodálkozást, keresgélést, gyűjtögetést. Felhasználjuk a természetben lelhető tárgyakat, terméseket, saját testük is ismereteik bővülésének forrása. Alkalmat adunk az önálló próbálkozások megvalósítására. A gyermekek ismereteinek elmélyítésére számtalan helyzetet teremtünk.

- Kielégítjük a szereplési vágyukat, fejlesztjük fantáziájukat, memóriájukat, ítélőképességüket, kitartásukat, kialakítjuk a természet iránti szeretetüket. Az óvónő által kezdeményezett tevékenységek a játékidőben lehetőség szerint úgy zajlanak, hogy közben nincs játékelrakás. A tevékenységek befejezése után a gyermekek visszatérhetnek a játékba.
- Sok buzdítást, dicséretet, pozitív megerősítést alkalmazunk. Kerüljük a sztereotip értékeléseket, helyette a gyermekek konkrét jó cselekedeteit emeljük ki, értékeléseink differenciáltak, árnyaltak. A jutalmazás sokféle módszerét alkalmazzuk. A sikerélmények erősítik óvodásaink önbizalmát, bátorságot kapnak újabb feladatok megoldására.
- Figyelembe vesszük azt, hogy a gyermekek fejlődési üteme eltérő és a különböző területeken is más. A tervezés előzménye a család folyamatos megismerése. Kiinduló pontunk az, ami a gyermekeket körül veszi, ami a gyermekre hat. Minden óvónő rendelkezik irodalmi és dalgyűjteménnyel, melyet évenként bővít és felújít. A tevékenységek átgondolása is szükséges.
- Nem az ismeretanyag növelése a célunk, hanem annak több nézőpontból, többoldalú megközelítésével történő hatékonyabb fejlesztése (többoldalú tapasztalatszerzés, tevékenységek). A tanulás a nevelés folyamatán belül valósul meg, a játékba integrálódik.
- A tervezés heti-kétheti időszakot ölel fel, kiemelve az adott időszak fő témáját (keresztyén ünnep, évszakok, környezet). Az olyan érdekes, aktuális témák, amelyek ráhangolódtak a csoport, hosszabb ideig is szerepelhetnek. A heti terv adja az óvónő munkájának teljes vázát. A tervezés önálló, kreatív munka, amit az anyaggyűjtés, a tevékenységek átgondolása jellemez. A tervezett tevékenységek megvalósulása után a csoportnaplóban reflexió készül, melyben értékeljük az egész hét eredményességét. A heti tervünk minta, amely elősegíti az óvónők tervezőmunkáját. A tervet a gyermekcsoport összetételének függvényében változtathatják az óvónőink.

9.2.Munka jellegű tevékenységek

Keresztyén szellemiségű óvodánkban a munkatevékenységek végzésével célunk a szolgáló élet megalapozása. A gyermekek munka jellegű tevékenysége a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének fontos terepe, az adott feladatvégzéshez szükséges tapasztalatok, készségek, attitűd alakításának fontos lehetősége. Ide tartozik elsősorban a saját személyükkel kapcsolatos önkiszolgálás és az élethelyzetekben való közös együttműködés, a folyamatos megbízások rendszere, az önként vállalt naposi munka. Törekszünk arra, hogy a gyermekek sok mindent kipróbálhassanak, ami az életkori sajátosságaiknak megfelel.

A szeretett felnőttel közösen végzett munkatevékenységek örömmel, büszkeséggel töltik el a gyermekeket, legtöbbször nem is az eredmény motiválja őket, hanem az együttes élmény. A környezet rendbetételében, udvar szépítésében, a babakonyha kitakarításában és számtalan más helyzetben felfedezik az esztétikumot, hatással van rájuk az erőfeszítés öröme.

Utánozzák a családban és az óvodában interiorizált mintát, valójában játszanak munkavégzés közben. Lehetőség nyílik mindezek közben a beszélgetésekre, megfigyelésre, szókincsük bővítésére, éneklésre, mondókázásra, mókázásra. Megbízjuk a gyermekeket kisebb-nagyobb alkalmi feladatokkal, élvezik, ha sikeresek (pl. üzenet továbbítása). Bevonjuk őket környezetük ápolásába, növények öntözésébe, seprésbe, tevékenységek utáni asztaltörlésbe, kisállatok gondozásába pl. akváriumgondozás.

Önkiszolgálás

A gyermekek - a felnőttek segítségével - megismerkednek a saját személyükkel kapcsolatos feladatokkal (testápolás, öltözködés, holmijuk rendben tartása, óvása, kulturált étkezési szokások elsajátítása).

Naposi munka

Óvodánkban közösségi megbízatás van középső csoporttól, mely a gyermekek igénye szerint választható. A feladattudat, figyelemösszpontosítás fejlesztésének egyik színtere. Kellékeink a napostábla és az esztétikus kötények.

4-5 éves korban az óvónő segítségével tartják számon, hogy mikor kerülnek sorra. Az óvónő irányításával felterítik a terítőt, szétosztják az étkezéshez szükséges eszközöket. Leszedik az asztalt, helyére teszik a mosogatóra nem kerülő eszközöket (szalvétatartó, kenyérfoszló). Szükség esetén letörlik az asztalokat, felseprik a morzsát. A játék befejezése után figyelemmel kísérik, hogy minden játék a helyükre kerüljön. Segítenek a foglalkozási eszközök kiosztásában, összeszedésében.

5-6-7 éves korban a gyermekek már nagyobb önállósággal, felelősséggel látják el feladataikat. Önállóan tartják számon a következő napon sorra kerülőket. Fokozatosan bővítjük tennivalóikat. A munka értékelésébe a gyermekeket is bevonjuk, ezzel is elősegítve a reális önértékelés alakulását.

- Az előző évek munkájához új feladatok kapcsolódnak: A papírszalvétát összehajtják és a szalvétatartóba helyezik. Összeseprik a morzsákat, feltörlik az asztal környékét. Játékelrakás után szükség esetén eligazítják, esztétikusan elrendezik a tárgyakat. A foglalkozási eszközök kiosztásában, összeszedésében nagyobb önállósággal vesznek részt. Vigyáznak a mosdó, öltöző rendjére. Meglocsolják a növényeket, szükség esetén átrendezik a csoportszobát.

Alkalmoszerű munkák és megbízatások

- Segítik a gyermeki önállóság kialakulását. Az alkalmoszerű munkák egy része időről időre ismétlődik, tehát tervezhető, más részük esetleges: kisebbek segítése, segítség az óvónőnek, ajándékkészítés, ünnepek előtti készülődés.
- A környező világunk megismerésének egyik része a növények és állatok fejlődésével, gondozásával, védelmével való ismerkedés. A tapasztalatszerzésnek, a munkavégzéshez szükséges készségek, tulajdonságok (kitartás, felelősség, céltudatosság) alakításának lehetősége. Növény- és állatgondozás, védelem
- Óvodánkban a következő tevékenységekre adott a lehetőség: élősarok, akvárium gondozása, veteményes és virágoskert, gyógynövényes kert gondozása. A kerti szerszámok megfelelő használata, a locsolás technikájának és szabályainak megtartása, a komposztálás alapjainak elsajátítása, a téli madáretetés növeli gyermekeinkben a felelősségtudatot. Óvodánk növény- és állatvilágával szembeni gondoskodás egyben lehetőség arra is, hogy képessé váljanak a környezetet érintő tevékenységek kritikán alapuló felelős értékelésre, helyes, környezettudatos életvitelre.

Célok

- legyen a munkatevékenység pozitív élmény, sikerélmény forrása,
- alakuljanak ki cselekvő tapasztalás útján a munkavégzéshez szükséges szokások, attitűd, jártasságok és készségek,
- segítse elő a közösséghez, környezethez fűződő pozitív viszony kialakulását, annak megóvását, védelmét,
- legyenek képesek saját és mások munkájának megbecsülésére, elismerésére.

Feladatok

- a sokoldalú cselekvő tapasztalatszerzést elősegítő munkaalkalmak feltételeinek megteremtése,
- az önálló munkavégzés lehetőségeinek biztosítása,
- önállóság, felelősségérzet, kitartás, alkalmazkodó-, együttműködő készség fejlesztése
- a munka eszközeinek, azok használatának, a munkavégzés legcélszerűbb fogásainak megismertetése, gyakorlása,
- a balesetvédelmi, higiéniai szabályok megismertetése, betartása, betartatása
- a környezet esztétikumának, rendezettségének átéreztetése, ezzel kapcsolatos komfortérzetük formálása,
- környezettudatos magatartásra, környezetvédelemre nevelés.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- az önkiszolgálást, és a közösségért végzett munkát természetes teendőként látják el,
- kialakulnak a környezetük rendben tartásával, óvásával, védelmével kapcsolatos szokások,
- képesek a munkavégzés során együttműködni, alkalmazkodni,
- megjelenik a felelősségtudat, kitartás,
- ismerik a munkaeszközök használatának módját, a legcélszerűbb munkafogásokat,
- kialakulnak a tevékenység által megkívánt baleset-megelőző szokások, vigyáznak saját és egymás testi épségére,
- érzik, tudják, hogy tevékenységüknek hatása van környezetükre,
- értéklik és megbecsülik önmaguk és mások munkáját.

9.3. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A tanulási folyamat jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, mely a teljes személyiség fejlődését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes környezetben, elsősorban a szabad játékokban és az óvodapedagógus által kezdeményezett egyéb tevékenységi formákban valósul meg. A gyermek a világot komplex módon érzékeli, ezért a tanulást is komplex módon valósítjuk meg. A témák kiválasztásánál elsődleges szempont a gyerekek érdeklődése, előzetes tapasztalatuk, tudásuk. A tevékenységeket probléma-centrikusság, és egy-egy vezető szempont megléte jellemzi. Arra van szükség, hogy maguk fedezzék fel a „csodákat”

környezetük valóságából, mert erre éreznek belső késztetést. A játék magával hozza a problémákat, az új élethelyzeteket. Ezek megismerését és megoldását tapasztalataik, emlékképeik, gondolkodásuk, nemegyszer fantáziájuk segíti, eközben tanulnak is. Ebben a folyamatban az óvodapedagógus a gyermekek tanulási képességeinek alakulását követi, személyre szabott pozitív értékeléssel segíti. A gyermekek tevékenységének megfigyeléséből, produktumaik elemzéséből kiindulva segítjük tovább a megismerési folyamatot és az egyéni fejlődésüket.

A családokkal való együttműködésnek, a tanulási folyamatban való esetenkénti részvételüknek és a folyamatos visszacsatolásnak nagy jelentőséget tulajdonítunk pl. érdekes hobbik, népszokások, mesterségek bemutatása, művészeti előadások.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése. A tanulást támogató környezet megteremtése során építünk a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás. A felfedezés során lehetőséget biztosítunk a kreativitásuk erősítésére.

A tanulási folyamat sokoldalú megvalósításához szükség esetén alkalmazzuk az IKT eszközöket.

A szervezett tevékenységek lehetséges formái:

- Minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása),
- a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a cselekvéses tanulás;
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- a gyakorlati problémamegoldás;
- tapasztalatszerzés a modern információ feldolgozási eszközök segítségével

A szervezett tevékenységek irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segítjük a gyermek személyiségének kibontakozását.

- A tanulás sokszor akadályokba ütközhet, lassabb tempóban történhet. Az érzékelés és észlelés nehezítettsége, az energiáknak a mozgásra való összpontosítása, a rövidebb idejű koncentrációs készség, a manipuláció akadályozottsága okozhatja a problémákat.
- Olyan tevékenységekre van szükség, amelyek a gyermektől erőfeszítést igényelnek, de azokat sikerrel meg tudja oldani.

- A tanulás folyamatában szerepe van az utánzásnak is. Szükséges az érdeklődés, a figyelem, az akarat, az erőkifejtés, a tanulási szándék erősítése, a személyre szabott motiváció alkalmazása.

Célok

- fejlődjenek a spontán és a későbbi tudatos tanulást segítő képességeik,
- alakuljon az önálló tapasztalatszerzéshez, problémamegoldáshoz, tanuláshoz fűződő pozitív viszonyuk,
- erősödjön az önálló cselekvés és feladatvégzés iránti kompetenciakészítésük a sikerélményeik által.

Feladatok

- a szervezett és spontán tanuláshoz szükséges támogató környezet megteremtése pl. élményt nyújtó játék, és egyéb tevékenységek közötti váltás lehetősége, gazdag tárgyi környezet; változatos helyszín, a tanulást segítők köre,
- a különböző képességek fejlesztéséhez a minden érzékszervet foglalkoztató tapasztalás, a felfedezés lehetőségének megteremtése, a kreatív megközelítésre inspirálás,
- azon feltételek biztosítása, melyek révén a tanulási tevékenységet a gyermekek örömmel és önként vállalják fel,
- a szociális tanulás lehetőségeinek megteremtése,
- a gyermekek tanulási tevékenységének személyre szabott, pozitív értékeléssel történő segítése.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- örömmel és önként vesznek részt a tanulási tevékenységben,
- képesek elmélyülten, kitartóan játszani, tevékenykedni,
- kreatív ötleteik vannak a problémamegoldásban,
- képesek a társaikkal és felnőttekkel való együttműködésre,
- képesek rövid ideig tartó szándékos figyelemre,
- alakulóban van türelmük, önfegyelmük.

A szervezett tevékenységek formái, munkaformái

Kötelező vagy kötetlen	A 3-6-7 éves korosztálynak egyaránt alkalmas szervezett tevékenységi forma a mozgás
Közvetve kötelező, vagy kötetlen	verselés, mesélés, ének, zene, énekes játék, gyermektánc
Kötetlen	rajz, mintázás, kézimunka, a külső világ tevékeny megismerése
Frontális	mozgás, verselés, mesélés, ének - zene, énekes játékok, gyermektánc, a külső világ tevékeny megismerése
Mikrocsoportos	rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, verselés, mesélés, ének, zene, énekes játékok, gyermektánc, a külső világ tevékeny megismerése
Egyéni	részképességek fejlesztése egyéni igények szerint

A szervezett tevékenység időkeretei

	verselés, mesélés	ének, zene, énekes játékok, gyermektánc	rajzolás, mintázás, kézimunka	mozgás	a külső világ tevékeny megismerése
3-4 évesek	naponta 5-10 perc	hetente 10-15 perc	hetente 10-15 perc	hetente 10-15 perc	hetente 10-15perc
4-5 évesek	naponta 10-15 perc	hetente 15-20 perc	hetente 15-20 perc	hetente 15-20 perc	hetente 15-20perc
5-6-7 évesek	naponta 15-20 perc	hetente 30-35 perc	hetente 30-35 perc	hetente 30-35 perc	hetente 30-35perc

A szervezett tevékenység napi maximális időkerete

3-4 évesek	35 perc
4-5 évesek	45 perc
5-6-7 évesek	65 perc

9.4. A külső világ tevékeny megismerése

Az óvodás gyermek szüntelenül felfedezi környezetét, és eközben számára fontos tapasztalatok birtokába jut. A környezet megismerése révén sokoldalú matematikai tapasztalatokat szerez, hiszen életünk tele van matematikai tartalommal.

A környezettudatos magatartás formálása elsődleges, kiemelve az egyén és a társadalom kapcsolatát, és felelősségét.

A természetszeretetre és védelemre való nevelést lakóhelyünk élővilágának, a helyi értékek megismertetésével kezdjük. A rácsodálkozást követi a természet megszerettetése, majd az érte való cselekvés gyakorlása.

A gyermekek megismerik a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, a szokások, közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, a családi és a tárgyi kultúra értékeit.

Az óvoda udvarán figyeljük az évszakok és az időjárás változásait, gondozzuk a kiskertet. Évszakkak megfelelően tevékenykedünk a gyermekekkel közösen: télen madarakat etetünk, játszunk a hóval, tavasszal rügyeket, hajtásokat figyelünk, csíráztatunk, palántázunk, ültetünk, gereblyézünk, talajt előkészítünk, nyáron locsolunk, homokvárat építünk, gyomlálunk, ősszel terméseket gyűjtünk, falevelet gereblyézünk, udvart rendezünk, betakarítjuk a kiskert terméseit. Tevékenységeink során mindent megnézünk, megfogunk, beszélünk róla, használunk nagyítót, kis kosarat, kis seprűt, lapátot, ásót. Észrevesszük a madarakat, a kis bogarakat, lepkéket, hangyákat, ásás során gilisztát figyelünk.

Sokat beszélgetünk, a gyermekek élményeit, mondanivalóját elsődlegesnek tekintjük. A kötöttségektől mentes gondolkodást és a beszédkedv támogatását fontosnak tartjuk. Fontosak vagyunk egymásnak, így segítjük elő, hogy a gyermekek önálló véleményt alkothassanak környezetükről, a szépségről, különlegességről.

Az emberek és a természet világával való ismerkedésünk során élünk az információs és kommunikációs technika eszközeinek használatával is. IKT eszközöket minden esetben az óvodás korú gyermek életkori sajátosságaihoz, kíváncsiságukat figyelembe véve és megfelelő mérték mentén haladva alkalmazzuk, elsődlegesen az óvodapedagógusi munka felkészülő, tervező szakaszában, pl. CD lejátszó, fényképezőgép, internet, laptop, projektor.

Környezet védelem megvalósítása óvodánkban

Óvodai életünket úgy tervezzük, alakítjuk, hogy a környezet védelem kiemelt hangsúlyt kap

- az élet tisztelete, és védelme
- károk megelőzése

- visszaforgatás (pl. komposztálás)
- takarékoság
- alkalmazkodás

Kiemelt figyelmet fordítunk a szelektív hulladékgyűjtésre. Minden csoportban szelektív hulladék gyűjtőt használunk.

A szerves hulladékokat (gyümölcs-zöldség héja, fű kaszálék, kertben fellelhető szerves hulladékok) komposztálóban gyűjtjük, melyet tavasszal a kiskertek talaj javítására használunk. A gyermekek itt is megfigyelhetik a szerves anyagok újrahasznosítását.

A természeti ünnepei kitűnő alkalmat adnak a környezeti elemek, tudatos megismerésére, (víz, föld, növény, állat, levegő, táj, település), védelmére, kísérletezésre, melyet érdekesítő és játékos módon tesszük lehetővé. Az ünnepek jegyében kirándulásokat, játékos vetélkedőket, múzeum-látogatásokat szervezünk. Az óvoda területén ültetésekre, veteményezésre és takarítási munkálatokra kerül sor.

Óvodánkban az alábbi természet ünnepei témakört dolgozunk fel

- Világtakarítási nap (szeptember 23.)
- Állatok világnapja (október 4.)
- Víz világnapja (március 22.)
- Föld napja (április 22.)
- Madarak és Fák napja (május 10.)
- Környezetvédelmi világnap (június 5.)

Fontos, hogy a gyerekek megismerjék, megszeressék és védjék az állatokat. Alakuljon ki a felelősségérzet irántuk, ezért lehetőséget biztosítunk kisállatok (akvárium), ill. növények megfigyelésére gondozására együtt a gyerekekkel.

Óvoda udvarunkat is tudatosan úgy alakítjuk, hogy elősegítsük a természettel való kapcsolat felvételét. A fák, bokrok, kérgek, levelek, lombkoronák, sokféle vizsgálatot tesznek lehetővé. A gyerekek megfigyelhetik az ott élő rovarok, madarak életét. A rovarok életének közelebbi megfigyelését teszi lehetővé a bogárleső doboz is.

Veteményes kertrészünkben vegyesen helyezkednek el zöldségféléink. Gondozásuk közben figyelemmel kísérhetjük növekedésüket, fejlődésüket; betakarításuk után közösen jóízűen fogyasztjuk el.

Duna partunk vízi növényeivel és állatvilágával bővíti a gyerekek ismereteit, a tanösvény látogatásával még több ismerethez juttathatjuk Őket.

Településünk hagyományrendszerével való ismerkedéshez segítséget nyújt az Ádám Jenő emlékház és a Falumúzeum meglátogatása, amely nem mindennapi élményt nyújt gyermekeinknek.

A természet szépségeiről, (művészeti alkotásokon keresztül) Művelődési Házunkban időszakos tárlatokat, kiállításokat tekinthetnek meg az óvodásaink

Célok

- szerezzenek olyan tapasztalatokat a külső világ felfedezése során, amelyek révén képessé válnak az életkoruknak megfelelő eligazodásra,
- alakuljon bennük a természet, az élet tisztelete, az élőlények iránti szeretet, kímélet,
- legyenek tapasztalataik a szűkebb és tágabb természeti, emberi, tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól,
- alakuljanak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti, társadalmi környezet megóvásához és megbecsüléséhez szükségesek,
- fogalmazzák meg a környezetről szerzett tapasztalataikat az adott beszédhelyzethez alkalmazkodva.

Feladatok

- a folyamatos, cselekvő tapasztalatszerzés biztosítása a közvetlen és tágabb természeti környezetről,
- a környezet szépségének felfedeztetése, megóvására nevelés,
- az ember alkotta mesterséges környezetben való eligazodás segítése, a környezetkultúra, környezettudatos magatartás alakítása,
- a matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatása a környezet formai és mennyiségi viszonyainak felfedezésével,
- annak felismertetése, hogy környezetünknek magunk is alakítói vagyunk (élősarok, teremdzsírítás),
- a testséma és térpercepció fejlesztése,
- az évszakok változásának érzékelésével, az ünnepek a népi megfigyelések, a készülődés örömeinek megéreztetése,
- keresztyén értékeink szerint a teremtett világ szépségeinek felfedeztetése,
- nemzeti kultúránk, hagyományaink játékba ágyazott felidézésével a hazaszeretetük, szülőföldhöz tartozásuk erősítése.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- pozitívan viszonyulnak az őket körülvevő természeti környezethez, óvják azt,
- az ember alkotta közvetlen környezetben képesek tájékozódni,
- családjukról, önmagukról, lakóhelyükről megbízható tudásuk van,
- ismerik óvodájuk nevét, jól tájékozódnak annak közvetlen környékén.
- az évszakok változását, napszakokat ismerik, aktívan, örömmel vesznek részt a néphagyományhoz, hitélethez, kapcsolódó ünnepeken,
- képesek ok-okozati összefüggések felismerésére, megfogalmazására,
- képesek cselekvéses úton különféle dolgok csoportosítására, ahhoz szempontok találására,
- felismerik az időjárás és az öltözködés közötti összefüggéseket.
- ismerik az időjárás és a növények fejlődése közötti kapcsolatot.
- felismerik környezetük növényeit, elvégzik gondozásuk egyszerű műveleteit.
- ismernek néhány háziállatot, madarat, vadon élő állatot, azokat szempontok alapján tudják csoportosítani.
- megkülönböztetik a szép, tiszta, esztétikus és a piszkos, szemetes, megrongált környezetet, amellyel kapcsolatban véleményt is mondanak.
- ismerik a víz fontosságát, részt vesznek a komposztálásban.
- az óvodában elsajátított erkölcsi normáknak megfelelően viselkednek a közvetlen és a távolabbi környezetben egyaránt.
- ismerik a közlekedési eszközöket, gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában.
- Megkülönböztetik a jobbra-balra irányokat, értik és helyesen használják a névutókat.
- Kialakult a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető beszéd.
- tudnak számlálni, mennyiségeket, térbeli viszonyokat megkülönböztetni.

9.5. Verselés, mesélés

A mindennapos mesélés, verselés, mondókázás a kisgyermek egészséges lelki fejlődésének egyik legfőbb segítője. A mese és a vers örömforrás, esztétikai- és társas élmény. Nyelvi és gondolati szinten is nagy belső energiákat mozgósít. Az értékes népmesék biztosítják a gyermeki érdeklődés fenntartását a természeti és társadalmi környezet, és önmaga iránt. A mese képi és konkrét formában, - esetenként a bábozás, dramatizálás eszközeivel - feltárja a

gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a megfelelő viselkedésformákat. Segíti a kulturális értékeket élvező, értékelő felnőtté válás, valamint a *keresztvény erkölcs motiválta cselekvések érzelmi megalapozását*.

A játék és a mese a gyermek anyanyelve: segítségükkel tájékozódik az őt körülvevő világban, általuk szerzi meg az életről szóló tudást.

Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van. Jelentősége túlmutat a gyermekkoron, krízishelyzetekben valódi lelki erőként, támaszként jelenik meg. Népünk bölcsességét kikristályosodott formában hordozó népmeséink szemléletes magyarázatot adnak a világ egészéről, az emberi természetről. Ápolják a transzcendenshez vezető utat, hiszen az átélés szintjén a mese és a hit közös lényege az, hogy mindkettő kísérlet önmagunk elhelyezésére a világmindenségben.

Célok

- a mese sajátos hatásrendszerével a valóság teljesebb megismerésének elősegítése,
- gazdagodjon verbális kifejezőképességük, belső képi világuk, a gyönyörködtetésén és érzelmeiken keresztül,
- alakuljanak az irodalmi érték befogadásával kapcsolatos szokások.

Feladatok

- az érzelmi biztonságot nyújtó, derűs légkör megteremtése, - ahol meghitt személyes kapcsolatot alakít ki a gyermekekkel, - és élményt nyújt az alkotások képszerű, fantáziára ható bemutatásával,
- a mindennapi mesélés, verselés nyugalmas színterének, szertartásainak megteremtése,
- a gyermekek mindennapjaihoz, élményvilágához igazodó népmesék, versek, mondókák, kortárs irodalmi alkotások kiválasztása,
- a klasszikus és modern írók, költők irodalmi alkotásaiból
- a gyermekek számára az irodalmi élményeik újra alkotásához, bábozáshoz, dramatizáláshoz esztétikus, szimbolizált eszközök biztosítása,
- A gyermekek által kezdeményezett spontán lehetőségek kihasználása, a természetes beszéd és kommunikációs kedv fenntartása, a gyermeki kérdések megválaszolása,

- A gyermekek saját vers és mesealkotásának ösztönzése, kombinálása egyéb tevékenységekkel,
- a pihenés előtti mesélés, verselés nyugalmának, meghittségének megteremtése.
- a saját mese, vers repertoár gazdagítása, az előadásmód folyamatos munkálása.
- Fontosnak érezzük, hogy a szülők figyelmét ráirányítsuk a rendszeres mesélés, az élszó, a beszélgetés fontosságára, ennek érdekében minden csoport kifüggeszti a folyosón a mese-vers anyagát

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- megszilárdulnak a mese – vershallgatáshoz kapcsolódó szokásaik
- szókincsükben, mondatalkotásukban megjelenik a mesék, versek irodalmi nyelvezete
- képessé válnak az irodalmi élmény befogadására
- képesek ráhangolódni, és figyelmesen, csendben végighallgatni a mesét
- rajzaikat és kézműves tevékenységeiket is ösztönzik irodalmi élményeik
- képesek azonosulni az irodalmi művek szereplőivel
- képesek kitalálni mesét, verset, mondókát; önállóan is kezdeményezni mesélést, verselést, mondókázást,
- esztétikai érzékük formálódik, érzékelik a szavak szépségét, humorát.

A tevékenységforma tartalmi elemeinek kiválasztásánál felhasználjuk *A Református Óvodai Nevelés Keretprogramja* módszertani ajánlásait.

9.6. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

„A Krisztusnak beszéde lakozzék ti bennetek...

zsoltárokkal, dicséretekkel, lelki énekekkel,

hálával zengedezvén a ti szívetekben az Úrnak ”

(Kolossé 3, 16)

Óvodánk Szigetszentmiklóson, Ádám Jenő szülővárosában található. Ádám Jenő református zeneszerzőként rendkívül fontosnak tartotta a zenei népművelést, amelyet nem lehet elég korán elkezdni, valamint a zsoltárok és dicséreték éneklését is, melyeket számos kórusműben fel is dolgozott.

Ádám Jenő emlékének tisztelegve óvodánk egy kiemelkedő tevékenységi területe az ének-zene.

A zenei anyanyelv az óvodás korú gyerekek legbensőbb megnyilvánulása, az érzelmek hordozója, a képzelet előidézője, a kreativitás megnyilvánulási lehetősége. Magában hordozza a környezet hangjainak megfigyelését, az ölbeli játékokat, a népi gyermekdalokat. Az éneklés, az énekes játékok felkeltik a gyermekek zenei érdeklődését, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, tovább élését segítik.

Az énekes népi gyermekjátékok sokaságával alapozzuk meg a zenei anyanyelvet. A kisgyermek hallása, ritmusérzéke a rendszeres játék és éneklés hatására spontán fejlődik.

Néphagyományaink őrzése mellett a Kodály alkotta módszer folyamatosan megújulva, megtartotta kapcsolatát az életre neveléssel. Az éneklésre, zenélésre vagy körjátékok játszására napközben bármikor adódhat lehetőség, ezért az óvodapedagógus mindig készen áll egy-egy helyzet kihasználására. Támogatja, bátorítja a gyermekek próbálkozásait a maguk által kitalált, esetleg halandzsa szöveggel megformált alkotásokra.

A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, a hitélethez, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint egyházi ünnepekhez fűződik.

A református óvodai nevelés óriási lehetősége, hogy a bibliai történetek megismertetésére a református zenei anyanyelvet is felhasználhatjuk.

Fontos, hogy a református óvoda keresztyén szellemisége a zenei nevelésen keresztül is áthassa az egész napot. Ennek lehetősége az áhítatokon kívül az éneklésben rejlik.

Célok

- legyen örömforrás a közös éneklés, a közös játék, a zene és a gyermektánc,
- fejlődjön zenei ízlésük, mozgáskultúrájuk,
- alakuljon zenei képességük, kreativitásuk,
- magyar népzenei kultúránk sajátos ritmus-és dallamvilágának elültetése a gyermekekben.

Feladatok

- a népi játékaink, dalaink élményszerű közvetítése, zenei ízlésformálás és a zenei anyanyelv megalapozása (népzene, népdal, népszokások, népi hangszerek),
- a dallam, a ritmus és a mozgás szépségének, a közös éneklés örömének megéreztetése;
- A gyermekek harmonikus mozgásának fejlesztése mondókákkal, énekes játékokkal és tánccal
- a zenei alkotókedv felébresztése, támogatása,
- zenei képességek és készségek fejlesztése utánzás és játékos gyakorlás útján,
- igényes zenei kultúrát képviselő népi gyermekdalok, dalos játékok, mondókák, ölbeli játékok, népdalok, kortárs művészeti alkotások igényes válogatása, az életkornak és az adott csoport képességszintjének feleljen meg.
- önismeretük, önállóságuk, önfegyelmük fejlesztése az egyéni képességek megismerésével és a szerepvállalás segítségével,
- a gyermeki személyiség kibontakoztatásához felhasználjuk a zenei nevelést, egyéni-és differenciált fejlesztést, tehetséggondozást,
- a sajátos nevelési (enyhén értelmi fogyatékos) valamint a kiemelt gondozást igénylő gyerekek az ének-zene által pozitív irányú értelmi, érzelmi fejlesztése
- érzelmi, esztétikai élmények nyújtása az igényes zenehallgatással.
- az óvodapedagógus énekeljen gyakran a gyerekeknek olyan zsoltárokat, dicséreteket, amelyek nem szán elsajátításra, de szövegüknél és dallamuknál fogva mégis magával ragadók.

A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és az adott korcsoport képességszintjének megfelelő válogatása:

A mondókák és énekes játékok zenei anyanyelvünk művészi értékei. Az óvodába került gyermekek már korábban is hallottak mondókákat, énekeket, s maguk is szívesen játszanak a hangokkal és rövid dallammotívumokkal. Mindezt figyelembe vesszük az anyag kiválasztása során.

A **kiscsoportos korú** gyermekeket elsősorban olyan ölbeli játékokkal ismertetjük meg, amelyeket velünk együtt játszanak. Ilyenek: az arc, kéz, ujj, lovagoltató játékok. Miután kialakítottuk a nyugodt, biztonságot teremtő légkört, ezekkel a játékokkal kívánjuk növelni a pozitív kapcsolatok megerősödését. A kicsikkel rövid mondókákat, 4-5 hangból álló egyszerű

énekes játékokat ismertetünk meg, amelyeket ülve, állva játszanak és változatos mozdulatokkal kísérik. Az ünnepekre egy-két komponált gyermekdalt ismernek meg. A dalanyag kiválasztásánál különbséget teszünk a megtanításra, illetve zenehallgatásra szánt dalok között. A zenehallgatás anyagának kiválasztása során figyelembe vesszük a gyermekek hovatartozását.

A **középső csoportos** gyermekeknek első időben felelevenítjük az elmúlt évben megismert mondókákat, énekeket és együtt játszunk az ölbéli játékokat. Olyan félhang nélküli zenei anyagot választunk, amely elsajátítása során megtanulják a tiszta éneklést. Mozgáskultúrájuk is fejlődik a tánc elsajátítása és gyakorlása alkalmával. Megértik a tréfás dalok játékos humorát a számukra válogatott mondókákban, énekekben. A nyolcad, negyed ritmusképleten túl a szinkópa is megjelenik. Az alkalmi énekeket is úgy válogatjuk, hogy azokhoz egyszerű mozgásokat kapcsolunk. A zenehallgatás anyagánál figyelembe vesszük a nemzetiségi gyermekek igényeit is.

A **nagycsoportos korú** gyermekek zenei nevelését az előző évek élményeivel a régi mondókák és énekek ismétlésével indítjuk zenei képességfejlesztés feladataihoz is a már jól ismert egyszerű énekeket használjuk fel. Több szereplővel, összetettebb mozgással, térben mozgó játékokat választunk. Zenehallgatásra, olyan műveket gyűjtünk, amelyeket önállóan elő tudunk adni (ének, furulya) és felkeltik a gyermekek érdeklődését. Dalokat érzelmeket kifejező énekeket éneklünk. A komponált magyar műzene mellett megismernek néhányat rokon és más népek dalaiból.

A zenei nevelés helye a keresztyén nevelésben:

Az ének lélektani hatása:

Az éneknek felszabadító és gátakat ledöntő hatása van az éneklőre és az éneket hallgatóra egyaránt. Éneklés közben a szívben kinyílik egy kiskapu, s az ember könnyebben kitarja szívét

lelkét Isten és az emberek felé. A zene hasznos eszköze az Istenre való odafigyelésnek és az Istennel való kapcsolattartásnak.

Fontos, hogy a református óvodánk keresztyén szellemisége a zenei nevelésen keresztül is áthassa az egész napot. A keresztyén ember számára az egyházi ének egyúttal olyan imádság, amely Istent magasztalja. Egy adott tevékenységi formához hozzákapcsolhatunk egy-egy

éneket és kihasználhatjuk azok rendszeres visszatéréséből adódó lehetőségét, csoportszokások szintjére emelhetjük a dalokat.

- ~ áhítatra hívó és áhítatból kivezető énekkel,
- ~ imádság előtti és utáni énekkel,
- ~ étkezés előtti és utáni ének,
- ~ elalvás előtti énekkel,
- ~ név-, vagy születésnap megünneplése áldást kívánó énekkel.

Az óvodapedagógus feladatai a keresztyén énekek kiválasztásánál szöveg szerint:

- olyan énekeket válogasson, amelyeknek szövege érthető, viszonylag rövid,
- ha lehet, kapcsolódjon bibliai történetekhez,
- alkalmazkodjon az ünnepek aktualitásához

dallam szerint:

- az ének dallama is szép legyen és értékes, szolgálja a zenei ízlés alakítását,
- lehetőleg a református zenei anyanyelvet használja fel (genfi zsoltárok XVI-XVII. Századi reformátori magyar énekek közül válasszon),
- feleljen meg a gyermekek hangterjedelmének és énektechnikai követelményének.
- Énekelni mindig lehet, amikor arra belső indítást érez az óvodapedagógus, fontos azonban, hogy keresztyén énekeink tanítását ne keverjük össze a népi gyermekdalokkal, a tervezetten, szervezett ének, zene tevékenységekkel, hanem arra külön alkalmat teremtsünk.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- szívesen, örömmel, gátlások nélkül énekelnek, használják az ütőhangszereket,
- maguk is kitalálnak, alkotnak dallamokat, szövegeket, táncmozdulatokat,
- képesek az egyszerű szerkezetű és ritmusú mondókák, dalok egyenletes lüktetését, ritmusát hangoztatni, különböző mozgásokkal, játékos utánzásokkal, tapssal, járással kifejezni,
- tudnak harmonikus, szép mozgással kíséni különböző mondókákat, dalokat, változatos térformákat alakítani az óvodapedagógus segítségével,
- ismerik szűkebb és tágabb környezetük hangjelenségeit, képesek hallás után megkülönböztetni azokat,

- felismerik a hallott dalok dinamika, hangerő és hangmagasság szerinti különbségeit,
- az ismert dalokat felismerik dúdolásról, hangszerről jellegzetes részletei alapján,
- mozgásuk esztétikus, kifejező.

A tevékenységforma tartalmi elemeinek kiválasztásánál felhasználjuk *A Református Óvodai Nevelés Keretprogramja* módszertani ajánlásait.

9.7. Mozgás

A 3-7 éves gyermekekre jellemző a nagyfokú motorikusság. Ebben az életkorban a gyermekek leginkább a mozgás, a tevékenység által szereznek információt környezetükről. Fejlődési sajátosságuk, hogy szeretnek mozogni, játékaik nagy része is mozgásos játék. A mozgásos cselekvések révén fejlődnek a természetes mozgásformák, és vele azok a pszichikus funkciók is, amelyek a kognitív és szociális képességek fejlődése szempontjából elengedhetetlenek. A mozgás elősegíti a gyermeki szervezet egészséges fejlődését, növeli teherbíró és ellenállóképességét.

Fontos szerepe van az egészség megőrzésében, megóvásában, kiegészíti az egészséges életmódra nevelés hatását.

A mozgás, mint a gyermekek egyik fő tevékenységi formája a nagy mozgásoktól a finommotoros manipulációig mindent magában foglal.

A mozgás nemcsak a tevékenységforma keretein belül valósul meg, hanem az egész napi gyermeki tevékenységbe szervesen illeszkedik. Sokszínű, és örömteli, érzelmi biztonságban zajló mozgásformákat, játékokat kínálunk fel.

Az ugrás, ugrándozás, futás, járás, bújás, egyensúlyozás, a labdával való ügyeskedés, az állatok, mesealakok mozdulatainak utánzása, egy sor olyan hagyományos népi és testnevelési játék nélkülözhetetlen eleme, ami a legtermészetesebb mozgásbiztonság-erősítő, önként és örömmel végzett gyakorlása.

A szabad játékba ágyazott mozgástevékenységeket kiegészítik az óvodapedagógus által irányított mozgástevékenységek. Ezek együtt hatnak a gyermek személyiségének fejlődésére, mint pl.- pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás.

Ha az időjárás engedi, sokat tartózkodunk a szabadban és ott játszunk, mozgunk, tornázunk. Törekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására.

Célok

- alakuljon ki a gyermekek játékos mozgáshoz való pozitív viszonya, szívesen, örömmel vegyenek részt a szabad és kötött tevékenységekben,
- fejlődjenek testi képességeik, alakuljanak mozgásbeli jártasságaik, készségeik, képességeik,
- fejlődjön önismeretük, önállóságuk, együttműködési képességük.

Feladatok

- változatos testmozgások beépítése az óvodai tevékenységekbe,
- a mozgáshoz való pozitív viszony megalapozása sikerélmény biztosításával, helyi adottságok kihasználásával,
- a mindennapi játékos egészségfejlesztő testmozgás megszervezése,
- mozgástapasztalatok bővítése, mozgáskészség alakítása spontán szabadjáték keretében, illetve irányított mozgástevékenység során
- a nagymozgások fejlesztése (járás, futás, ugrás, mászás, kúszás, csúszás) változatos játékokban, körülmények között, kézi szerek és különböző tornaszerek alkalmazásával,
- a mozgás által az értelmi és testi képességek fejlesztése, testkép, testséma alakítása,
- a kitartás és a szabálytudat erősítése,
- a gyermekek ösztönzése képességeik kipróbálására,
- a baleseti lehetőségek kiküszöbölése, erre a gyermekek figyelmének ráirányítása.

Beszédképesség fejlesztése

- A tevékenységek alatt elhangzó térirányokat kifejező szavak nagyban hozzájárulnak a szókincs fejlődéshez. A kis- és nagymozgások, a téri irányok betartása fejleszti a jobb és bal agyfélteke munkáját, hozzájárulva a beszédmegértés, és -észlelés alakításához. Az óvodapedagógus folyamatosan értékeli a feladatok véghezvitelének pontosságát és ha szükséges javítja azt.
- A párosan végzett tornagyakorlatok (talicskázás, labdajátékok, stb.) nemcsak a téri irányok, és a társra figyelésben játszanak nagy szerepet, hanem a társsal való együttműködés során a feladat helyes véghezvitelének céljaként az egymással való

kommunikációt, kérés megfogalmazást, mondatalkotást, ezáltal a beszédképesség fejlesztését segítik elő.

- Az óvónő feladatbemutatása példa a gyermekek számára és az ezt kísérő szavak, a hanglejtés, a hangsúly, a hangerő hozzájárulnak a nonverbális jelzések megértéséhez.
- A játékos légző gyakorlatok, illetve az utánzó mozgást végző játékok (héja és a kiscsirkék, medvejárás stb.) a fantázián túl a tüdőt erősítik, illetve a hangképző szerveket fejlesztik.
- A feladatsorok megjegyzése a rövidtávú és hosszú távú memória fejlesztésében nagy szerepet játszik.
- A feladatokat kísérő szavak elmondása lassan történik, így fejlesztve az artikulációt, a tiszta és pontos kiejtést, a jó beszédritmust.
- Az utánzó mozgás ritmikusságával hozzájárul a beszédtempó alakulásához.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Igénylik, és szívesen végzik a mindennapi, játékos mozgást, kitartók benne,
- szeressenek mozogni, legyenek kitartók a mozgásos játékokban,
- tudnak néhány mozgásos játékot (futó-, fogó-, labdajáték) irányítás nélkül is játszani,
- tudnak térben tájékozódni, ismerik az irányokat,
- önfegyelmük, figyelmük, önbizalmuk megerősödik, képesek a szabályok betartására,
- testi képességeik életkoruknak és egyéni sajátosságaiknak megfelelően fejlettek,
- tudnak a mozgásos játékokban, feladatokban társaikhoz alkalmazkodni.

9.8. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A gyermekek megtanulják észre venni az Isten által teremtett természet szépségeit, az ember és a természet harmóniájának esztétikáját, az emberi alkotások értékét.

Gyermekkorban az érzéki megismerés a főszerep, főként képekben fogja fel a világot a kisgyermek. Rendszerint hároméves kora körül rájön, hogy az így kialakult képzeleti kivetíthetők. A környezet képi megismerése a személyiségfejlődés fontos eszköze, ezért úgy szervezzük az életterületet, hogy a vizuális élmények hatni tudjanak rájuk.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés fontos szerepet

kap mindennapjainkban. Maga a tevékenység –s ennek öröme– a fontos, valamint az igény az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Az alkotó tevékenységhez olyan légkör szükséges, ahol előtérbe kerül a természet, a világ megismerésében a látási, mozgási, tapintási, szaglási, hallási érzékelés összerendezése, a tér, forma, szín egységében. Az óvodai oldott légkörben előtérbe kerül a gyermek alkotó-befogató képességének, fantáziájának, kreatív gondolkodásának az esztétikumra való érzékenységének alakítása. Az egész nap folyamán rendelkezésükre áll a lehetőség, hogy meg tudják formálni elképzeléseiket, próbálkozásokat tehetnek mindenféle érdekes anyag megmunkálásával, vágással, tépéssel, gyúrással, fűzéssel, ragasztással, nyomtatással stb.

Lehetőségük nyílik a művészeti ágak megismerésére, kézműves-technikák kipróbálására, kézműves-sarkok kialakítására.

Az ábrázoló tevékenység legfőbb feltétele, hogy minél több alkalmat adjunk az élményszerzésre. Ez nem csupán abból áll, hogy kirándulni megyünk, bibliai történeteket mondunk, mesélünk, hanem főként abból, hogy figyelmüket ráirányítjuk a jelenségekre.

A közös játékkészítés során, valóban megtapasztalhatják, hogy mi rejlik az anyagokban, hogyan kel életre a rongy, a csuhé, kóré, hogyan lehet fonalból tarisznyát szöni, fonni, csomózni, száraz terményekből állatseregletet készíteni. Mindenféle eszközzel szívesen dolgozunk, krétával, festékkel, agyaggal, papírral, fonallal, gyapjúval, terménnyel, fával, kővel, homokkal, vízzel játszunk. Ábrázolni, kézimunkázni játékidőben, gyermeki, vagy óvodapedagógusi kezdeményezésre is lehetséges.

Az elkészítés folyamata is játék, s az elkészült tárgy, kép, kézimunka játékszer lesz, lehet valamelyik ügyességi vagy szimbolikus játékban. Az eredményt nem minősítjük. Az elkészített munka érték. Szívesen díszítjük vele a csoportszobát, valamint az öltözői falitáblát, hogy a szülők is gyönyörködhesseken benne. Törekszünk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényeken való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

A csoportszobában rendelkezésükre áll kissekreány, polc, ahol a barkácsoláshoz szükséges eszközöket, anyagokat, felszereléseket tároljuk.

Célok

- legyen természetes örömforrás számukra a vizuális manipuláció és önkifejezés,
- fejlődjön finommotorikájuk, eszközhasználatuk és s koordinációs képességük,

- fedezzék fel környezetük szépségét, formagazdagságát,
- fantáziájuk segítségével tudják kifejezni érzelmeiket, elképzeléseiket, emlékképeiket,
- örömmel vegyenek részt a csoportot díszítő tárgyak, képek elkészítésében, ünnepi alkalmak előtt a teremdíszítésben,
- játékuhoz elképzeléseik, igényeik szerint tudjanak kiegészítő eszközt, díszletet készíteni.

Feladatok

- a gyermeki vizuális tapasztalatszerzés biztosítása,
- nyugodt, biztonságos feltételek, alkotó légkör megteremtése,
- változatos technikák, anyagok, eszközök biztosítása és használatának megismertetése,
- az esztétikai érzék fejlesztése és ízlésformálás,
- a gyermekek tervezhető alkotó, alakító tevékenységének differenciált fejlesztése,
- a vizuális tevékenységekkel kapcsolatos szokások kialakítása,
- a gyermekek biztatása, dicsérete, bátorítása útmutatás adása, ahol kell segítségnyújtás,
- kreatív megoldások támogatása,
- műalkotásokkal, népi ábrázoló eszközökkel, anyagokkal, technikákkal, motívumokkal való ismerkedés.

Beszédképesség fejlesztése

- A gyermekeknél a gondolkodás, a szóbeli és ábrázoló kifejezőképesség különböző szinten állhat. Az ábrázoló tevékenység segíti a gondolkodást és a szóbelikifejezőképességet. Ösztönözzük a rajzolás, mintázás, kézimunka tevékenységhez és azok tartalmához kapcsolódó beszédet.
- A beszéddel kísért ábrázoló tevékenységek - az eszközhasználat és a technikák módjának közlése, ezek megértése, a térbeli, formai képzetek, arányok, irányok nyelvi kifejezésének gyakorlása, az értékelések, rácsodálkozások a kész „művekre”- segítik a beszédfejlődést, bővítik a nyelvhasználat területeit.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Kialakulnak a vizuális tevékenységekkel kapcsolatos szokások,
- Képesek a gazdag színhasználatra, és változatos formák alkalmazására

- Ismernek és önállóan tudnak különböző technikákat alkalmazni egyszerű játékok, kellékek készítésénél,
- Képesek az alkotás örömeinek átélésére egyéni és csoportos formában,
- Képesek a vizuális önkifejezésre,
- Életkoruknak és egyéni sajátosságaiknak megfelelő mértékben kialakul finommotorikájuk, szem – kéz, kéz – kéz koordinációjuk,
- Kialakul a síkban és térben való tájékozódás képessége.

10. AZ ÓVODA PEDAGÓGIAI DOKUMENTUMAI

Az óvoda pedagógiai programja

Az óvodai csoportnapló (az óvoda pedagógiai programja alapján a nevelőmunka tervezésének dokumentálására szolgál).

Az óvodai csoportnapló tartalmazza:

- a gyermekek nevét és óvodai jelét,
- összesített adatokat a fiúk és lányok számáról, ezen belül megadva a három év alatti, a három–négyéves, a négy–öt éves, az öt–hatéves a hat–hét éves gyerekek számát,
- a sajátos nevelést igénylő gyermekek számát, továbbá azon gyermekek számát, akik bölcsődések voltak,
- a nevelési évben tankötelessé váló gyermekek nevét,
- a napirendet, a napirend szerinti tevékenységek időtartamát és a tevékenységeket,
- a hetente ismétlődő közös tevékenységeket tartalmazó heti rendet napi bontásban,
- nevelési éven belüli időszakonként a nevelési feladatokat, a szervezési feladatokat (egészséges életmód alakítása, egészségnevelési feladatok, játék, közösségi nevelés feladatai, munka jellegű tevékenységek),
- a gyermekek fejlődését elősegítő tartalmakat az alábbi bontásban
 - ~ verselés, mesélés,
 - ~ ének, zene, énekes játék, gyermektánc,
 - ~ rajzolás, festés, mintázás, kézi munka,
 - ~ mozgás,
 - ~ a külső világ tevékeny megismerése, a környezeti nevelés feladatai.

- az értékeléseket, a hivatalos látogatásokat (a látogatás célja, időpontja, a látogató neve és beosztása), a gyermekek egyéni lapját.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció

A gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát.

Tartalmazza:

- ~ a gyermek anamnéziséét,
- ~ a gyermek fejlődésének mutatóit (érzelmi-szociális, értelmi, beszéd-, mozgásfejlődés), valamint az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységekkel kapcsolatos egyéb megfigyeléseket,
- ~ a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt,
- ~ amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző pedagógus fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatait,
- ~ a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait,
- ~ a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket.

A mindennapi tevékenységekben zajló óvodapedagógusi megfigyelések a gyermekek természetes életének zavarása nélkül adnak alkalmat mozgásos, értelmi és szociális képességeik, egyéni fejlődési ütemük megismerésére. Kiegészülnek e megfigyelések a gyermeki produktumok elemzésével, családlátogatások, szülőkkel folytatott megbeszélések tapasztalataival is.

Hangsúlyozzuk, hogy a megfigyelések hosszabb időt ölelnek fel, valóságosabb képet adva az egyenetlen, megtorpanásokkal, majd erőteljesebb ugrásokkal jellemezhető gyermekkori személyiségfejlődésről. A fejlődésben megmutatkozó sajátosságok értelmezése mindig holisztikusan³ történik, és figyelembe veszi az ok-okozati együtthatókat.

A nevelőmunka tervezése, elemzése, értékelése, az egészségesen fejlődő gyermekekről szerzett ismereteknek, előrehaladásuk mértékének megfigyelése, írásos dokumentálása minden óvodapedagógus kötelessége.

Az óvodapedagógusok feladata félévente tájékoztatni a szülőket gyermekük aktuális fejlettségi állapotáról, fejlődési üteméről, az esetleges problémákról. A gyermekek aktuális cselekvéseit, magatartását, létrehozott alkotásaikat, feladatmegoldásukat a pozitívumok előtérbe helyezésével, konkrétan értékelik.

11. EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK

Az egészség-, és környezeti nevelés óvodás korban kiemelt jelentőségű.

- Mintakövetés által, biztonságot, egészséges életfeltételeket, személyiségfejlesztő tevékenységeket, és napirendet biztosító közegben valósul meg.
- A gyermekek egyéni különbözőségét tiszteletben tartó, személyre szóló gondoskodást, nevelést jelent, melynek **tevékenységformái:**
 - ~ **a szabad játék,**
 - ~ **az egészséges életmódot alakító cselekvések gyakorlása,**
 - ~ **mindennapos mozgásfejlesztő tevékenységek,**
 - ~ **a környezettel harmóniát teremtő spontán tapasztalások.**
- Az óvodás gyermekekhez érzelmvilágához közelálló formában, kutató, felfedező, gyönyörködő szemlélettel közelítünk a természeti környezethez, növényekhez és állatokhoz, ami érzelmi kötődést teremt, természetessé válik számukra azok védelme és tisztelete.
- Az óvoda építészeti, tárgyi kialakítása, működése környezettudatosságot tükröz, kiemelten figyelmet kap az anyagok újra hasznosítási lehetősége, takarékos felhasználása, a környező élővilág és épített környezet védelme, a használati tárgyak, eszközök minősége és biztonságossága.
- A krisztusi elfogadás természetes módon valósul meg nevelési rendszerünkben, erre neveljük gyermekeinket. Az óvoda elfogadó, bátorító miliójével pozitív életszemléletet közvetítünk, ahol természetes a fejlődésbe vetett hit csakúgy, mint a személyes tulajdonságok értékének elismerése.

- Valljuk, hogy a gyermekek pozitív énképének, önismeretének alakításával a világra nyitott, öntevékeny, önmagáért és a közösségért felelősséget vállaló gyermekek nevelünk.
- A gyermekek testi épsége, egészségük megőrzése valamennyi óvodai dolgozó cselekedeteit, magatartását, attitűdjét meghatározza. A gyermekek érthető formában, játékosan, rendszeresen gyakorolhatják a veszélyhelyzetek elkerülését, és az egészségmegőrző tevékenységeket pl. tisztálkodás, orrfújás, egészséges ételek fogyasztása, testápolás, pihenés, mozgásos tevékenységek.
- A szülők számára egészségmegőrző, környezetvédő programok, rendezvények, előadások nyílt napok formájában közvetítjük mindezen elveket és tartalmakat.

11.1. Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek megvalósulása, feladatok

1. Egészséges táplálkozás			
Tevékenység	idő	felelős	várható eredmény
Vitaminnapok biztosítása a szülők segítségével ahol a gyermekek friss gyümölcsöket és zöldségeket fogyaszthatnak.	folyamatos	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	a vitamindús táplálkozás szokássá válik, a gyerekek korszerű táplálkozási igénye kialakul; a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztása csökken
Évente egyszer egészséghet szervezése ahol az egészséges táplálkozásra, és a rendszeres mozgás fontosságára hívjuk fel a gyermekek és a szülők figyelmét.	ősz	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	az egészséges táplálkozás, és mozgásigény a gyermekek szokásait alakítja; a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztása csökken, tudatosodik az egészség=érték szemlélete
Évente egyszer gyógynövénynapot szervezünk ahol a gyógynövények pozitív hatásaira hívjuk fel a gyermekek és a szülők figyelmét.	tavaszi	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	az egészséges életmód és egészségmegőrző szemlélet alakítása
A gyermekeket bevonjuk az egészséges ételek készítésébe,	folyamatos	óvodavezető, óvoda-	a közösen elkészített étel, pl. gyümölcs-, zöldség saláta az

pl. gyümölcssaláta		pedagógusok dajkák	étkezés, munkavégzés együttes örömét közvetíti; alakul egésztudatos szemléletmódjuk
2. Mindennapos testnevelés, az egészségfejlesztő testmozgás			
Tevékenység	idő	felelős	várható eredmény
Évente egyszer nyilvános sportnap megszervezése, ahol a rendszeres mozgás fontosságára hívjuk fel a gyermekek és a szülők figyelmét.	tavaszi	óvodavezető, óvoda- pedagógusok	alapvető mozgáskészségek fejlődnek, az önálló testedzés igénye kezd kialakulni; a szülők számára értékként jelenik meg a mozgásos közös tevékenység; a közösségi kapcsolatok alakulnak
Óvodai sportnap rendezése, ahol kedvcsináló, játékos változatos mozgásformák keretein belül ügyességi gyakorlatokat végzünk. Versengések, játékok.	tavaszi	óvodavezető, óvoda- pedagógusok	a mozgásigény kielégítése játékos, versengéses formában valósul meg
Ovi foci-bevezetése, megtartása heti rendszerességgel	folyamatos	óvodavezető, óvoda- pedagógusok	a mozgás, mint örömforrás - a szervezet edzése megvalósul;
3. A testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése			
Tevékenység	idő	felelős	várható eredmény
A gyermekek önismeretének, erősítése játékos szituációkban. Az érzelmi intelligencia fejlesztése a „nem”-et mondás képességének alakításával. Tablókészítés a gyerekekkel az egészséges és az egészségre káros termékekről, veszélyes helyzetekről.	tevékenységi terv szerint	óvodavezető, óvoda- pedagógusok	a káros szenvedélyektől mentes egészségvédő modell megismerése; az egészségkárosító szerek egészségi kockázatának ismerete
Bábelőadás óvodai szinten a televíziózás és számítógép, tablet korosztályhoz illeszkedő helyes használatáról.	tevékenységi terv szerint	óvodavezető, óvoda- pedagógusok	az IKT eszközök használatának jó megválasztásával példaadás

A stresszhelyzetek kiküszöbölése a stressz - hatások és helyzetek elkerülésével. Csoportban történő játékos konfliktuskezelési technikák, légzőgyakorlatok, ...jó gyakorlat átadása egymásnak	havonta	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	idegrendszeri,- lelki egészségvédelem a helyes életvitel és harmonikus, derűs, elfogadó, kiegyensúlyozott légkör biztosításával
---	---------	--------------------------------	---

4. A bántalmazás megelőzése

Tevékenység	idő	felelős	várható eredmény
Felderítés és tanácsadás családlátogatással, egyéni beszélgetéssel, a nevelési tanácsadó, gyermekorvos segítségével	folyamatos	óvodavezető, gyermekvédelmi szakember, óvoda-pedagógusok	családi nevelés erősítésében mintaadás: a gyermekekkel való bánásmód őszinte, barátságos, szeretetteljes, határozott, következetes, elfogadó, toleráns

5. Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Tevékenység	idő	felelős	várható eredmény
Ovi -Zsaru Program minden nagycsoportban.	folyamatos	óvodavezető, óvoda-pedagógusok rendőrség	gyermekek áldozattá válásának megelőzése, biztonságérzetük erősítése, és annak elősegítése, hogy szükség esetén tudjanak és merjenek segítséget kérni a rendőrtől
Minden csoportban rendszeresen balesetvédelmi oktatás tartása év elején.	évszakonként	óvodavezető, óvodapedagógusok	életkornak megfelelő balesetvédelmi ismeretek közlése
Az óvodai udvari játékok folyamatos ellenőrzése.	folyamatos	óvodavezető	udvari játékokkal kapcsolatban az óvoda biztonságos működése megvalósul
Elsősegélynyújtás tárgyi és személyi feltételeinek biztosítása.	szeptember	óvodavezető	az óvoda biztonságos működése megvalósul e területen

6.Személyi higiéné

Tevékenység	idő	felelős	várható eredmény
Személyes higiéné elsajátíttatása	folyamatos	óvoda-pedagógusok	helyes szokások kialakulnak: az étkezések, az öltözködés, a tisztálkodás, a testápolás és az

			illemhely használatával kapcsolatban
Rendszeres egészségügyi vizsgálatok, szűrések	október	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	fogászati és általános szűrővizsgálat megvalósul
Csoportszoba, öltözők, folyosók mellékhelyiségek, udvar tisztasága	folyamatos	óvodavezető,	az óvoda működtetése egészségügyi előírásoknak megfelel
7. Környezetvédelem			
Tevékenység	idő	felelős	várható eredmény
Csoportok kialakítása: gyermek-és természetbarát jegyek - bútorok, tároló kosarak, játékok, világítás.	szept., folyamatos	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	biztosított gyermekeink számára a rendezett, tiszta környezet, ahol szép és biztonságos környezetben játszhatnak, tevékenykedhetnek
Minden csoportban természetsarok kialakítása.	szept. folyamatos	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	kilakul gyermekeinkben a szűkebb és tágabb környezetért felelős, aktív, együttműködésre alapozott magatartásforma, életvitel, a jövőre, a fenntarthatóságra irányuló személyes attitűd
Az udvar tisztántartása, gondozása, évszaknak megfelelő feladatok ellátása.	szept., folyamatos	óvodavezető, óvodapedagógusok	felelős, elkötelezett, környezettudatos és kulturált magatartással közreműködnek gyermekeink az óvoda esztétikus környezetének kialakításában, megőrzésében
Takarítási világnap. Óvoda szebbé tétele. Csoportonkénti programok szervezése. (babaszoba-takarítás, babaruha mosása, udvarrendezés..stb.)	szept. 3. hét	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	megalapozódik gyermekeinkben a természet, és társadalmi környezetben az ember-harmóniájának megőrzését szolgáló szokásrendszer
Állatok Világnapja. Október 4. Csoportonkénti programszervezés.(pl. állatkert, vadspark, állatsimogató..stb.)	okt. 4.	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	megvalósul a tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés; pozitív érzelmi viszonya kialakul a természethez
Megfigyelések az évszakok változásával kapcsolatban. Az időjárás jellegzetességei.	folyamatos	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	megvalósul a rendszerszemléletre nevelés; képessé válnak a gyermekek arra, hogy a megszerzett ismereteiket össze tudják kapcsolni az életben tapasztalt valós

			dolgokkal, meglátják a problémákat és az azok közötti összefüggéseket, választ, megoldást keresnek azokra
Szüret. Csoportonkénti programszervezés.	okt.	óvodavezető, óvoda- pedagógusok	a tapasztalaton alapuló környezeti nevelés megvalósul; gyermekeink megismerik a népszokások eredetét és jelképeit
Foglalkozások. Orvos gyógyító munkája. Testünk, testrészek, érzékszervek funkcióinak megismertetése, játékok. Egészségtudatosság.	tevékenységi terv szerint	óvodavezető, óvoda- pedagógusok	óvodásaink testi- lelki fejlődése megalapozódik, értékátadás
Márton nap. November 11.	nov. 11.	óvodavezető, óvoda- pedagógusok	tudatosan alakul gyermekeinkben a tevékenykedtetés során, környezetünk és a hagyományok megismerése
Könyvtárlátogatás.	tevékenységi terv szerint	óvodavezető, óvoda- pedagógusok	a szabadidő hasznos eltöltésének igénye alakul
Lakóhelyünk. Épített környezetünk: szobrok, épületek, múzeumok.	tevékenységi terv szerint	óvodavezető, óvoda- pedagógusok	megalapozódik gyermekeinkben a társadalmi környezet- benne az ember-harmóniájának megőrzését szolgáló szokások; környezetkultúrájuk megalapozódik
Adventi készülődés a szülőkkel közösen.	dec.	óvodavezető, óvodapedagógusok	óvodásaink fejlődése megalapozódik a hagyományok által a családdal szorosan együttműködve; értékátadás
Hazánk növény és állatvilága. Az állatok élete télen. Madáretetés.	január	óvodavezető, óvoda- pedagógusok	megvalósul a tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés és a megfigyelések keretében történő tanulási folyamat; pozitív érzelmi viszonya kialakul a természethez
Vizes Élőhelyek Világnapja. Séta a helyi vizes területhez. Megfigyelések. Játékos vizes feladatok megoldása csoportonként.	febr. 2.	óvodavezető, óvoda- pedagógusok	megvalósul a rendszerszemléletre nevelés; képessé válnak a gyermekek arra, hogy a megszerzett ismereteiket össze tudják kapcsolni az életben tapasztalt valóságokkal, meglátják a problémákat és az azok közötti összefüggéseket, választ, megoldást keresnek azokra

Farsang. Csoportonként	febr.	óvodavezető, óvoda- pedagógusok	gyermekeink megismerik a népszokások eredetét és jelképeit; fejlődésük megalapozódik a hagyományok által ,értékátadás
Március 15. Nemzeti jelképeink megismerése, felkeresése.	márc. 15.	óvodavezető, óvoda- pedagógusok	beépül gyermekeink nevelésébe azok az értékek, melyeket a környezetünk megőrzött
A (városi) közlekedés szabályainak megismerése, közlekedési eszközök. Gyalogos közlekedési szabályok. Séta, megfigyelések.	márc.	óvodavezető, óvoda- pedagógusok	a környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonya kialakul, ismerete gyarapodik; a környezettudatos magatartás megalapozódik
Víz világnapja. Március 22. Séta a Duna partra Megfigyelések. Játékos vizes feladatok megoldása csoportonként Kísérletek a vízzel.	márc. 22.	óvodavezető, óvoda- pedagógusok	megvalósul a rendszerszemléletre nevelés; képessé válnak a gyermekek arra, hogy a megszerzett ismereteiket össze tudják kapcsolni az életben tapasztalt valós dolgokkal, meglátják a problémákat és az azok közötti összefüggéseket, választ, megoldást keresnek azokra pozitív érzelmi viszonya kialakul a természethez
Föld Napja Április 22. Természetvédelem lakóhelyünkön. Természetbarát anyagok használatának megismertetése. Természeti környezetünk védelme, óvása. Energiatakarékosság (víz, villany) fontosságának hangsúlyozása. A rossz minőségű levegő, a szmog megismertetése, okai. Séta, megfigyelések.	április 22	óvodavezető, óvoda- pedagógusok	gyermekeink a környezettudatos életmód elemeit megismerik; az egészséget befolyásoló környezeti tényezőket felismerik; a környezettudatos magatartás megalapozódik; a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakulnak
Minden csoportban húsvéti készülődés a szülőkkel.	április	óvodavezető, óvoda- pedagógusok	óvodásaink fejlődése megalapozódik a hagyományok által a családdal szorosan együttműködve; értékátadás
Madarak és Fák Napja Május 10.	május 10.	óvodavezető, óvoda-	gyermekeinkben a valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszony alakul ki a természethez;

		pedagógusok	megtanulják azok védelmét, az értékek megőrzését
Kirándulás. Csoportonkénti programszervezés.	május	óvodavezető, óvoda- pedagógusok	megvalósul a közösségi érzelmeken, tapasztalaton alapuló, kreatív élményekben gazdag környezeti nevelés
Környezetvédelmi világnap Június 5.	június 5.	óvodavezető, óvoda- pedagógusok	gyermekünk környezettudatos és kulturált magatartással közreműködnek a lakóhely, az óvoda esztétikus környezetének kialakításában, megőrzésében; kialakul a szűkebb és tágabb környezetért felelős, aktív, együttműködésre alapozott magatartásforma, életvitel, a jövőre, a fenntarthatóságra irányuló személyes attitűd

12. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Az egyenlő bánásmód követelménye és esélyegyenlőség előmozdítása akkor valósulhat meg, ha általánossá válik az a gyakorlat, hogy minden gyermeknek vele született joga van az emberi méltósághoz. Ezért az egyenlő hozzáférés megteremtése, a gyermeki jogok biztosítása elengedhetetlen.

Célok

- a teljes körű, minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás biztosítása a célcsoport körében,
- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beiratásának támogatása,
- a nevelésbe történő bekapcsolódás feltételeinek biztosítása.

Intézkedések

- A szülők munkába állását lehetővé tévő nyitva tartás kialakítása.
- Felvételi kérelmek elbírálásának kiemelt szempontja az esélyegyenlőség.
- Integrációt elősegítő csoportalakítás (olyan csoportalakítási elvet kell választani, amely biztosítja a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek arányos eloszlását).
- A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása, a többi gyermek érdekeinek figyelembevételével, és érzelmeik tiszteletben tartásával.
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása, okok feltárása.

- Intézményi kapacitások fejlesztése, szemlélet, látókör bővítése.
- Pedagógus módszertani kultúrájának megújítása, korszerű, kultúraazonos pedagógiai eljárások konfliktuskezelési technikák elsajátítása.
- A továbbképzések kiválasztásánál az egyéni bánásmódot, differenciált nevelést – helyezzük előtérbe (az integrációs programokat, formákat, módszereket terjesztjük).
- A beóvodázási programért felelős személy vagy team kijelölése.
- A belső kommunikáció hatékonyságának biztosítása.
- Egyenlő hozzáférés biztosítása az óvodai neveléshez kapcsolódó szolgáltatásokhoz.
- Egyéni foglalkozásokon való részvétel biztosítása, egyéni fejlesztési terv alapján – esetmegbeszélések.
- Anyagi támogatás biztosítása (fenntartói, alapítványi, pályázati).
- Egészségügyi szűrővizsgálatok kezdeményezése, megszervezése, gyermekorvosi, védőnői tanácsadás.
- A gyermek fejlődésének nyomon követése, regisztrálása.
- A szülők számára az együttműködő partnerekkel kialakított közös programok szervezése.
- Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel.
- Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése, illetve szervezése (ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása, kölcsönzése; kirándulások, táborok szervezése; rendezvények látogatása).
- A szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés (egyetlen gyermek se maradjon ki az óvodából a szülők szegénysége, az óvoda által kért természetbeni és pénzbeli hozzájárulások fedezetének hiányában).
- Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel, különösen az alábbiakkal:
 - ~ gyermekjóléti, családsegítő szolgálat (a szülők támogatása, erőforrásainak feltárása),
 - ~ védőnői hálózat (a gyermekek óvodai beiratásának támogatása; korai képességgondozással kapcsolatos tanácsadás),
 - ~ szakszolgálatok (konzultációk a gyermek fejlődéséről, fejlesztési terv közös kidolgozása, szolgáltatások biztosításának megtervezése és biztosítása),

~ civil szervezetek (a gyermekek óvodai beíratásával, a hiányzás csökkentésével, iskolaválasztással, szülői programokkal kapcsolatos együttműködés).

- Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka (a tanulási képességek megalapozása, a tanulási és egyéb részképesség zavarok kialakulásának megelőzése).
- Az érintett iskolákkal közös óvoda - iskola átmenetet segítő program kidolgozása (hospitálások, esetmegbeszélések, szakmai műhely, közös programok).
- A gyerekek fejlődésének után követése legalább az általános iskola első évében.

13. A GYERMEKVÉDELEMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK

A gyermekvédelmi munka, védelem minden gyermekre kortól, nemtől, vallástól, származástól független odafigyelést, gondoskodást jelent.

A gyermekek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődése a saját családjában történő nevelés során valósul meg. Ha ezt a folyamatot valamilyen gátló tényező befolyásolja, akkor az intézmény feladata ezt a helyzetet felismerni, és a gyermek fejlődését elősegítő megoldásokat megkeresni.

A gyermekek, fejlődésében, életében bekövetkezett változásokat az óvodapedagógusok fedezhetik fel leghamarabb, az ő szerepük meghatározó.

A gyermek szocializációjának legfontosabb feltétele, hogy tartós személyes szeretetkapcsolatban, azaz pozitív személyes kapcsolatban éljen közvetlen környezete tagjaival. Ez a kötődés teremti meg a gyermek számára a biztonságot, védelmet, tevékenységre késztetést, a keresztyén minta elfogadását. A szeretetteljes kötődés színterei a család, a vele összefüggő felnőtt és kortárs csoportok, a felnőttek, és a kultúrában fellelhető értékek szereplői (mesék, bibliai történetek).

Célja

- a prevenció, a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése és veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése,

- az óvodába beíratott és járó gyermekek problémáinak korai felismerése, kezelése,
- a gyermek hátrányos helyzetének, veszélyeztetettség kialakulásának megakadályozása, csökkentése, hogy hátrányos helyzetbe tartósan ne kerüljön, vagy hátrányos helyzetükből ne válják veszélyeztetetté.

Az óvodapedagógusok gyermekvédelmi feladatai

- biztosítani a gyermeket megillető jogok érvényesülését az óvodán belül, szükség esetén védő – óvó intézkedésekre javaslatot tenni,
- az új óvodások befogadását, beilleszkedésüket segíteni,
- a családok, minél átfogóbb megismerése,
- rendszeres tájékozódás a szülőktől a problémákról, változásokról, eredményekről,
- a problémák, a hátrányos helyzet okozta tünetek, okok felismerése, és ha szükséges, ehhez szakember segítségének igénylése,
- a feltáró munka után az indulási hátrányok kompenzálására tervekészítés, és annak megvalósítása,
- az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében közreműködés,
- az egészségügyi szűrővizsgálatok lebonyolításában részvétel, a szűrővizsgálatok szükség szerinti javaslása,
- a rendszeres óvodalátogatást figyelemmel kísérése, szükség esetén a hiányzás jelzése az illetékesek felé,
- a szülőkkel való együttműködő kapcsolat kialakítása,
- jó kapcsolat kiépítése a helyi gyermekvédelmi szervekkel, személyekkel.

A gyermekvédelmi felelős feladatai

- összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában dolgozó pedagógusok között,
- a nevelési év elején megtervezi a gyermekvédelmi munkaprogramot az adott évre,
- nyilvántartja a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeket- feljegyzi a nyilvántartásába a gyermekekkel és a családdal kapcsolatos intézkedéseket és azok eredményességét,
- az óvodapedagógusok gyermekvédelmi tevékenységének segítése,

- a nevelési év elején tájékoztatja a szülőket, a gyermekvédelmi tevékenységről, arról, hogy probléma esetén, milyen óvodán kívüli gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézményeket kereshetnek fel,
- helyi szintű szakmai rendezvényeken való részvétel,
- évente egyeztetés a gyermekjóléti szolgálattal,
- munkájáról félévenként beszámol a nevelőtestületi értekezleten,
- amennyiben előfordul, folyamatosan ellenőrzi a nyilvántartásba vétel, illetve a megszüntetés okait,
- elősegíti az óvodapedagógusok munkáját. szükség esetén családlátogatást végez a csoportos óvodapedagógussal,
- tájékoztatót tart a lehetséges eljárásokról, módszerekről, szakmai fórumok alkalmairól,
- javaslatokat tesz a különböző segélyezési formákra, segít a környezettanulmányok elkészítésében,
- a gyermekvédelmi munkát segítő partnerkapcsolatok folyamatos ápolása,
- az óvodán kívüli társ és segítő intézményekkel történő rendszeres együttműködés.

Az óvodavezető gyermekvédelmi feladatai:

- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai felvételének biztosítása,
- a problémák, tünetek felismerése,
- szakember, szakszolgálati segítség igénylése,
- a rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése,
- a támogatások biztosítása, a támogatáshoz jutás segítése,
- a Gyermekjóléti Szolgálattal, a gyermekvédelmi rendszer szakembereivel való kapcsolattartás, együttműködés,
- a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályi változások figyelemmel kísérése.

14. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

A szülőkkal való közvetlen kapcsolat kialakításával oldjuk fel a szorongásaikat, így rövid idő után őszintén feltárják az előttük álló nehézségeket. Igyekszünk a gyermek személyét szem

előtt tartva, a számára legjobb megoldást megkeresni, melyet a szülővel együtt valósítunk meg.

Célok

- mintaadás a felnőttek és gyermektársak részéről,
- egyéni bánásmód alkalmazásával a hátrányok enyhítése,
- előítéletek kezelése.

A szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységeink

- a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése, bizalmi kapcsolat kialakítás a gyermekkel,
- a megszokott cselekvések, mindennapi események, a rendszeresen használt szimbólumok, melyek az állandóság, biztonság, elfogadottság érzését közvetítik a gyermekek felé,
- az egyéni problémák hatékony kezelése, intervenciós gyakorlat alkalmazása,
- partnerkapcsolatok fenntartása a szülőkkel, munkánkat segítő szakemberekkel, intézményekkel,
- differenciált pedagógiai módszerek alkalmazása,
- a játék személyiségfejlesztő hatásának kihasználása a gyermekek önismeretének, képességének, kommunikációjának, társas viszonyulásainak fejlesztése,
- mozgásfejlesztés a testi képességek, akarati tulajdonságok, sikerorientáltság elősegítésére,
- környezettudatosságra, helyes életvezetésre, egészségmegőrzésre nevelés az óvodai tevékenységek rendszerében (ld. „Óvodai élet tevékenységformái” fejezetben),
- tehetségazonosítás, tehetséggondozó műhelyek működtetése
- népi kultúránk megismertetése, érzelmi kötődés alakítása,
- népmeséink, Bibliai történeteink nevelő hatású, önerősítő példáján keresztül, erkölcsi érzelmek, és magatartás orientálása,
- közös rendezvények, délutánok szervezése a szülők számára,
- tájékoztató, felvilágosító, prevenciós programok szervezése,
- beiskolázási tennivalók elvégzése, a szülők rendszeres tájékoztatása,
- természetben nyújtott segítség (ruha, élelmezés, könyv...),

- szabadidős programok biztosítás a gyermekek számára,
- pszichés segítségnyújtás – nevelési tanácsok,
- tanulást segítő korszerű módszerek alkalmazása (szituációs játékok, kooperatív technikák, báb, projektmódszer),
- fejlesztést segítő eszközök beszerzése,
- konfliktusmegoldó technikák alkalmazása.

15. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZTÉSE, FEJLŐDÉSÉNEK SEGÍTÉSE AZ ÓVODÁBAN

A sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését segítjük a többi gyermekkel együtt történő integrált nevelés során. Az átlagtól eltérően fejlődő és ép fejlődésvonalú gyermekek kölcsönös tapasztalatai egymásról, közös tevékenységeik együttes élményeik azt valószínűsítik, hogy később is elfogadók, igény szerint segítőkészek lesznek egymás iránt.

Alapító okiratunk szerint az intézmény által ellátható SNI státuszok:

- mozgáskorlátozott gyermek (segédeszköz nélkül biztonságosan közlekedni tudó)
- enyhén értelmi fogyatékos gyermek
- autisztikus gyermek
- a pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott, integrálható gyermek

A fentiekben túl a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján a **beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel** küzdő gyermekek ellátása, (azok a különleges bánásmódot igénylő gyermekek, akik az életkorukhoz viszonyítottan jelentősen alulteljesítenek, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzdenek, közösségbe való beilleszkedésük, továbbá személyiségfejlődésük nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősülnek sajátos nevelési igényűnek).

Integráció az óvodában

A nevelés-oktatásban megvalósuló integráció a sajátos nevelési igényű gyermekek beilleszkedését jelenti a többségi nevelési-oktatási intézményt látogató gyermekek közé. Szoros összefüggésben áll az esélyegyenlőség biztosításával abban az értelemben, hogy nyitottá teszi a nevelési-oktatási intézményeket, tekintet nélkül egyesek akadályozottságára, s az esetleg tapasztalható nagyon eltérő képességeire a kiemelkedően tehetségestől a gyenge

adottságúig. Az integráció egy folyamat, melyben a sajátos nevelési igényű és ép gyermekek együtt vesznek részt az óvodai nevelésben. Az integrált nevelés ennek a folyamatnak a megvalósítása.

Az integráció általános elvei

- az integrációt az egész nevelőtestület felvállalja,
- a csoportjukban integrációt folytató munkatársakat az egész alkalmazotti közösség támogatva segíti,
- az integrálhatóság minden esetben egyéni döntést igényel, figyelembe véve az összes körülményt,
- felvétel előtt a szülő részletesen tájékoztassa az óvodát a kisgyermek fejlődéséről, eddigi vizsgálati eredményekről,
- a szakértői bizottság véleményének megismerése után nyilatkozik az óvoda a befogadásról, ezt követően végezheti a bizottság az intézmény kijelölését
- az eddigi vizsgálati eredmények ismeretében konzultálnak a szülővel a különböző szakemberek
- csoportba való beosztás előtt az óvodapedagógusok személyesen találkoznak a gyermekkel és a szülőkkel. Csoportkialakításhoz az óvodavezető figyelembe veszi az óvodapedagógusok véleményét,
- az első három hónapban kiemelt figyelmet fordítunk a szülőkkel történő kölcsönös kommunikációra, mely idő alatt eldönthető, hogy a gyermekek optimális fejlődésének feltételei biztosítottak e az adott csoportban, intézményben.
- a sajátos nevelési igényű gyermek befogadása, segítése nem jelenthet túlzott terhet a csoportban élő gyerekek, felnőttek számára.

Az integráció nem megvalósítható

- ha káros hatása van a SNI gyerekekre, a csoportra, a nevelőkre,
- ha nem szolgálja a SNI gyerek fejlődését, szükségleteinek kielégítését,
- ha óvodapedagógiai eszközökkel nem oldható meg a közösségi együttélés kialakítása a gyerekek között,
- ha a pedagógus testi-lelki terhelése túlzott.

Az eredményes integrálás személyi és tárgyi szükségletei

- inkluzív, befogadó környezet, alkalmazottak, szülők, gyerekek részéről,
- fogyatékoság típusának megfelelően az intézményben alkalmazott vagy utazó

gyógypedagógus/konduktor,

- Támogató, kölcsönös, hatékony együttműködés a Református EGYMI-vel
- integráló csoportokban pedagógiai/gyógypedagógiai asszisztens,
- speciális segédeszközök
- sérülés specifikus környezet – akadálymentes rámpa, kapaszkodók
- tornaterem
- egyéni fejlesztéshez logopédiai szoba

Szakember szükséglet:

Egyéni fejlesztés	Csoportban
konduktor	óvodapedagógus
fejlesztő pedagógus	pedagógiai/gyógypedagógia asszisztens
gyógypedagógus	
pszichológus	
logopédus	

15.1. Sajátos nevelési igényű gyermek nevelése, fejlesztése

Célok

- váljon természetessé a gyermekközösségben jelenlétük,
- alakuljon ki biztonságérzetük, stabil helyük környezetükben,
- valósuljon meg a gyermekek szakvéleményben kijelölt képessége területeinek fejlesztése,
- jussanak hozzá az egyéni képességeket figyelembe vevő legeredményesebb speciális fejlesztéshez a számukra megfelelő területen,
- a sérült funkciók pozitív irányba történő fejlesztése, a sikeres, kudarctól mentes iskolai pályafutás kezdése érdekében.

Feladatok:

- a szükséges feltételek megteremtése: finanszírozás, eszközkészlet, humánerőforrás,
- a sajátos nevelési igényű gyermekek elfogadása, megismerése, befogadása,
- a kívánatos viselkedési formák megismertetése, elsajátítása, alkalmazása az SNI-s gyermekek kapcsolataiban,

- az intézményben dolgozók pozitív attitűdje legyen modell értékű, mert az a gyermekek szemléletének is irányadója,
- konzultálás a gyógypedagógussal, pszichológussal, logopédussal, a Református Egységes Gyógypedagógiai és Módszertani Intézménnyel (team munka),
- együttműködés a szülőkkel, családdal a rehabilitáció sikeressége érdekében,
- korszerű pedagógiai módszerek és tanulásszervezési eljárások megismerése, alkalmazása (projekt-módszer, drámapedagógia),
- az egyéni bánásmód jelenléte az egész nap folyamán,
- elvárásaink is igazodjanak a gyermek fejlődési üteméhez,
- erősségeik feltérképezése, azok felhasználása a kompenzáció érdekében,
- pozitív tulajdonságok, tehetség kiemelése, támogatása.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- rendelkeznek olyan képességekkel, technikákkal, amelyek a speciális igényeikhez igazítva a testi-lelki-mentális egészség megőrzéséhez szükségesek,
- biztonságban érzik magukat a közösségben, kötődnek az őket körülvevő felnőttekhez és egymáshoz,
- elfogadják önmagukat és egymást,
- lehetőségeikhez mértén aktív tagjai a gyermekközösségnek,
- képesek az alkalmazkodásra,
- eljutnak fejlődésük optimális szintjére.

15.2. A mozgásában akadályozott gyermek

A mozgásában akadályozott gyermekhez a világból érkező ingerek jelentős része nem, vagy hiányosan jut el, így személyisége kiépítésében mindezek nem tudnak hatékonyan részt venni. A mozgásában akadályozott gyermekek pszichés működése nagyban függ a sérülés jellegétől. Bizonyos esetekben a normál működéshez igen közel áll, más esetekben nagy differencia tapasztalható a képességek, készségek vonatkozásában. A gyermeki személyiség adottságait a külvilág hatásai segítik a kibontakozásban. Ehhez szükséges az érzékelési és gondolkodási képesség zavartalan megléte, ezek képezik ugyanis a megismerés alapját. A mozgásában akadályozott gyermekhez a világból érkező ingerek jelentős része nem, vagy hiányosan jut el, így személyisége kiépítésében mindezek nem tudnak hatékonyan részt venni. A központi idegrendszeri sérüléskor igen gyakori, hogy az ingerek appercepciója és feldolgozása károsodik. A percepció összetettebb lelki folyamat, mely magába foglalja a valóság közvetlen,

pontos érzékelését és a valóságra vonatkozó korábbi tapasztalatok előhívását, újrastrukturálását. Az észlelés legáltalánosabb formája pedig a felismerés. A mozgásában akadályozott gyermeknek gyakorta okoz nehézséget az érzékelés és az észlelés. A nehézség megjelenhet olyan formán, hogy az érzékelés létre sem jön megfelelően, de gyakori probléma az is, hogy megfelelő érzékelés mellett a létrejövő észleleti kép mégis hamis, mert az agy nem tudja kielégítően összerendezni az információkat, feldolgozni a befutó érzékleteket. Így létrejön egy eleve hibás tapasztalati bázisra épülő észlelés, azaz egy olyan percepció, amely képtelen betölteni szerepét, mert nem a valóságot tükrözi. Gyakran előfordul tehát, hogy mindezek következményeként hibás, vagy hiányos a fogalmi rendeződés, az összefüggések felismerése. Az anticipáció folyamata részben vagy akár egészében is korlátozott lehet. A mozgásában akadályozott gyermek nevelésében így az egyik elsődlegesnek feladatnak tekinthető a gyermek érzéketi integrációjának zavarát komplex tapasztalatszerzés útján korrigálni.

A mozgásában akadályozott gyerekeknél gyakran megfigyelhető az elemi gondolkodási műveletek közé tartozó analízis zavarára utaló jelek. Bizonyos magasabb rendű agyi központok diszfunkciójának (helytelen működés) következményeként létrejöhet a térérzékelés zavara, azaz hibás távolság-, irány-, nagyság-, kiterjedés megjelölés, így többszörösen zavart szenvedhet a térben végrehajtható mozgáskivitelezés. A diszfunkciós gyermekek csecsemőkoruktól fennálló mozgásnehezítettségük miatt jóval kevesebb vizuális és manuális ingert, tapasztalatot tudnak begyűjteni, mint ép társaik. Nem tudnak kúszni, mászni, nyúlni az őket érdeklő tárgyak után, nem tudják megfogni azokat. A gyermek pedig a szabad mozgás során ismerkedik meg nem csak a környezet tárgyaival, személyeivel, hanem saját testével is. Mindezek során megindul a testvázlat kialakulása, önmaga elkülönítése a környezettől.

A hiányos mennyiségű és minőségű ismeretanyag azonban automatikusan magával hozza a figyelmi, koncentrációs, illetve motivációs problémákat, hiszen nem működik kielégítően az új információk régi struktúrába való illesztése, összerendezése. Így ahelyett hogy tágulna a vizsgálendő tapasztalatok, problémák köre, inkább letapadás mutatható ki az érdeklődésben, amivel az intellektuális fejlődés megtorpanása, stagnálása is együtt jár. Mindezen fejlemények természetesen szorosan és komplexen összetartoznak a gondolkodási képességek fejlődésével is.

Érdemes még szót ejteni a mozgásában akadályozott gyermek azon figyelmi sajátosságáról, hogy bármely, ún. hétköznapi feladat ellátása, mint öltözés, cipőfűzés, még sokáig nem válik automatizált cselekvéssorrá, mint az ép gyermekek esetében, akiknek ezekhez a cselekvésekhez lényegesen kevesebb energia- és figyelembefektetésre van szükségük. A

diszfunkciós gyermekek figyelmének gyakori lazulása tehát sokszor a megfeszített és kényszerűen erősen megosztott figyelmi munkájuknak köszönhető.

A mozgásában akadályozott gyermek óvodai nevelése során kiemelt feladat a mozgásos akadályozottságból eredő hátrányok csökkentése, megszüntetése, a speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása, s ezek segítségével a tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése, és ily módon az életkornak megfelelő tapasztalatszerzésre, a megtanult mozgás alkalmazására nevelés. Az óvodában biztosítani kell a gyermek állapotához igazodó megfelelő mozgás- és életteret (az ehhez szükséges akadálymentes környezetet, sajátos technikai eszközöket, például lejtő, kapaszkodó), mindig szem előtt tartva az önállóságra nevelés elvét.

Komplex mozgás és értelmi képességek fejlesztése

Cél

A sajátos nevelési igényű gyermek készségeinek, képességeinek fejlesztése az egyéni fejlettségből kiindulva, változatos módszerekkel.

A fejlesztést végző konduktor, fejlesztőpedagógus feladatai

- A test átmozgatásával a nagy- és finom-mozgások fejlesztése.
- Az észlelés és a mozgás, térbeli és időbeli integrációjának fejlesztésével a mozgásos ismeretszerzés lehetőségeinek bővítése, a mozgásos készségek fejlesztése, alapozása.
- A testtudat alakítása, erősítése.
- A testérzet, tapintás, egyensúlyérzékelés, vizualitás összehangolt működésének fejlesztése.
- A térérzékelés fejlesztése.
- Az alapmozgások koordinációjának fejlesztése.
- A két test-fél mozgásának összerendezése, a vestibuláris rendszer működésének stimulálása.

Vizuomotoros készségek fejlesztésének feladatai:

- A vizuális észlelés és testséma intenzív fejlesztése.
- A testséma és egyensúlyérzék fejlesztése (iránydifferenciálás, téri tájékozódás).
- Téri orientációk és a laterális dominancia stabilizálása.
- Vizuális észlelés fejlesztése (szem-kéz, szem-láb koordináció, alakállandóság, alaklátás és felfogás, vizualitás, megfigyelő készség).
- A finommotorika és a taktilis észlelés fejlesztése.

Értelmi képességek fejlesztésének feladatai

- önismeret fejlesztése,
- színek, formák, nagyságok differenciálása
- szerialitás fejlesztése,
- észlelések fejlesztése (vizuális és auditív percepció),
- szókincs, kommunikáció fejlesztése,
- tanulás alapképességek fejlesztése: figyelem, emlékezet, megértés, fogalomalkotás, lényegkiemelés, összefüggések felismerése,
- problémamegoldás fejlesztése,
- hatékony tanulási technikák alkalmazása, tanulási motiváció fejlesztése.

Az óvónő feladata a csoportban

- segíteni a mozgásában akadályozott gyermek elfogadását a csoportban
- több időt biztosít a tapasztalatszerzésre
- több időt biztosít az elmélyítésre
- minél több lehetőséget biztosít az önálló munkához
- gondot fordít a gyermek speciális helyzetéből adódó hátrányok leküzdéséhez
- észreveszi esetleges kiemelkedő tulajdonságait
- egyéni fejlesztési tervet készít, melyben figyelembe veszi a szakértői véleményben foglaltakat
- alkalmazkodik az eltérő képességekhez, viselkedéshez
- odafigyel a gyermek segédeszközeinek mindennapos használatára, s megtanulja annak helyes feladási módját
- szakember segítségével elsajátítja a gyermek állapotához igazodó mozgásformákat, s azok korrekcióit
- pozitív megerősítés a nap egészében

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- A sérülés specifikumától, ennek mértékétől, a terápiás idő tartamától, a gyermek terhelhetőségétől függően változik a fejlődés üteme, valamint az eredményesség. Az optimális az lenne, ha minden gyermeket fel tudnánk készíteni az iskolakezdésre.
- A gyermek képességeinek megfelelő iskolában megkezdheti az iskolás életét
- az SNI gyermek megfigyelése a közösségben,

Team munka, és esetmegbeszélés a folyamatban

Minden szakemberrel kialakultak az együttműködés módszerei, rendszerek a konzultációk, a segítségkérés és adás alkalmai.

Az együttműködés tartalma

- a tapasztalatok megbeszélése, elemzése team munka keretében:
- az SNI gyermek szűrési, vizsgálati eredményeinek megbeszélése,
- egyéni fejlesztési tervek közös készítése, konkrét teendők megfogalmazása,
- a szülők bevonása a team-be, tájékoztatása a gyermek fejlettségéről,
- segítségnyújtás, tanácsadás nevelési problémák megoldásához,
- további vizsgálatokra való irányítások,
- szükség szerint közös családlátogatások,
- külsős szakemberekkel konzultálás, beiskolázáshoz segítségnyújtás.

A speciális szakemberek és az óvodapedagógus feladatai a családdalvaló együttműködés folyamatában

- A szülővel együttműködést alakít ki, segíti abban a szülőt, hogy felismerje és értékelje gyermeke teljesítményeit, erőfeszítéseit és szülői kompetenciával maga is segítse azokat. Segíti a szülőt a gyermek viselkedésének helyes értelmezésében.
- Segít a családnak a problémák feltárásában, ha szükséges a feldolgozásában.
- A gyermek fejlődéséről rendszeresen tájékoztatja a szülőket. Ha a szülő kéri a szakemberekkel együttműködve fejlesztési tervet kínál a szülő számára.
- Pozitív mintát közvetít az elfogadásra, a gyermek reális értékelésére, a segítségadás helyes mértékének megtalálására, a következetesség elvének alkalmazásával.
- A gyermek-szülő kapcsolat erősítése érdekében "szülős foglalkozásokat" szervez, ezzel is segítséget nyújt az otthoni neveléshez-fejlesztéshez.
- Motiválja a családot az óvoda életébe való aktív bekapcsolódásra.
- Ösztönzi a szülőket arra, hogy a gyermeket a képességeinek megfelelően bevonják az otthoni ház körüli tevékenységekbe, az élményszerzés érdekében a kedvelt tevékenységbe.

15.3. Az értelmileg akadályozott gyermek

Az értelmileg akadályozott gyermekek legfontosabb jellemzői

Korai pszichomotoros fejlődés

- Nehezen induló lassú fejlődésmenet, a fejlődési tempó nagyfokú lelassulása
- A mozgásfejlődés lelassulása (pl. az értelmileg akadályozott gyermekek később fordulnak meg, később kezdenek el járni)
- A mozgásfejlődés során bizonyos fázisok kimaradása (pl. nem kúsznak)
- Megkésett beszédfejlődés, beszédészlelés és beszédmegértési zavarok. Különböző mértékű beszédfejlődési elmaradás. Egyes esetekben a beszéd késői megtanulása jellemző (pl. van, aki csak az óvodáskor végén tanul meg beszélni). A szókincs, a mondatalkotás és az artikuláció területén sajátos vonások megjelenése
- Környezetre adott reakciók halványabbak, kifejezéstelenebbek lehetnek
- Alacsony pszichés aktivációs szint miatt nehezen motiválhatók, figyelmük gyorsan elterelődik, rövid ideig képesek koncentrálni
- Megnehezíti az ismeretszerzést a kognitív funkciók sérülése, a pontatlan megfigyelés, a célirányos mozgások kivitelezésének nehézségei, a hibás vizuális emlékezet, a kialakulatlan dominancia, tartós figyelem és feladattartás gyengesége, nyugtalan magatartás
- Játékuk a kortársaikhoz képest monotonabb, kevésbé fantáziadús
- A személyiségfejlődésben ellentmondó akarati sajátosságok megjelenése

Kognitív funkciók

Észlelés, megfigyelőképesség

- Érzékelés és észlelés differenciálatlansága (pl. a tárgyak megfigyelésénél kevesebb jegyet, különbséget tudnak észrevenni, nem tudják megkülönböztetni a lényegest a lényegtelentől)
- Nem törekszenek a tárgyak jellemzésére, a tárgyak megnevezésén túl annak tulajdonságait, jellemzőit nem tudják felsorolni
- A látási észlelés folyamat fejlődésének lelassulása, beszűkülése
- Az észlelés beszűkülése következtében a tájékozódás bizonytalanná válása

Figyelem

- Az életkori sajátossághoz képest szűk terjedelmű
- Nem tartós, hullámzó, hiányzik a figyelem megosztási képesség

Emlékezet

- A rövid és hosszú távú emlékezés alapvető funkcióival, a bevésés, a megőrzés és a felidézés lehetőségeivel rendelkeznek, azonban ezek a funkciók az életkori sajátosságokhoz képest lényegesen gyengébbek

Gondolkodás

- Ezen a téren figyelhető meg a legnagyobb eltérés az ép fejlődésű társaiktól
- Nagyfokú konkrétság (pl. a labda pöttyös, mert ő eddig még csak pöttyös labdával találkozott). Segíteni kell az általánosítás, összehasonlítás fejlesztését
- Következetlenség: a figyelem szórtsága miatt nem tudnak huzamosabb ideig egy dologra összpontosítani
- Gondolkodásukból hiányzik az előzetes tájékozódási szakasz. Feladatmegoldás esetén nem ismerkednek a konkrét feladattal, nem képzelik el a megoldás folyamatát, nem tesznek fel kérdéseket, hanem azonnal cselekednek (pl. a képtörténet kirakásánál nem keresik a kezdő képet, hanem a hozzá legközelebbit teszik a sor elejére)

Az óvodapedagógus főbb feladatai az értelmileg akadályozott gyermek fogadásával, óvodai nevelésével kapcsolatban

- Megismeri a gyermek szakértői véleményét.
- Információt gyűjt a gyermek értelmi fogyatékoságáról. Az óvodapedagógusnak tisztában kell lennie azzal, hogy milyen fokú a gyermek értelmi fogyatékosága.
- Megismeri a szükséges speciális eszközöket, speciális módszereket.
- Az óvoda pedagógiai programja alapján nevelési tervet készít, szükség esetén egyéni fejlesztési tervet ír.
- Felkészíti a csoportjába járó gyermekeket az értelmileg akadályozott gyermek fogadására.
- Felkészíti a csoportjába járó gyermekek szüleit az értelmileg akadályozott gyermek elfogadására.
- Felveszi a kapcsolatot az értelmileg akadályozott gyermek szüleivel, a módszertani intézmény szakembereivel.
- Felveszi a kapcsolatot és együttműködik a megfelelő szakirányulttsággal rendelkező gyógypedagógussal, és az együttnevelést segítő szakemberekkel.
- Ideális esetben az óvodapedagógus már az óvodába kerülés előtt megismerkedik az értelmileg akadályozott gyermekkel. Ez elősegíti, hogy valódi információk birtokába jusson a gyermekről és a vállalt feladról.
- Fontos az óvodapedagógus természetes viselkedése.

- Legyen türelmes az értelmileg akadályozott gyermekkel.
- A beszoktatás kezdetén az az óvodapedagógus fogadja a gyermeket, akivel már korábban találkozott.
- A közösségi élet szempontjából fontos, hogy az óvodapedagógus tanítsa meg az értelmileg akadályozott gyermekek számára is a szociális viselkedés alapvető szabályait (pl. köszönés, dolgok kérése és megköszönése).
- Vonja be az értelmileg akadályozott gyermeket is a mindennapi tevékenységekbe. Kapjon a fejlettségi szintjének megfelelő feladatokat.
- Vonja be a különböző ünnepek, események előkészítésének tevékenységeibe. Motiválja a gyermekeket a közös szereplésen való részvételre, de vegye figyelembe, hogy van olyan gyermek, akit zavar a tömeg.
- Nyújtson segítséget az önkiszolgálás területén.
- Vegye figyelembe, hogy a higiénés szokások kialakítását nehezíti, hogy az értelmileg akadályozott gyermek nem tudja pontosan végrehajtani a mozdulatokat, és figyelme könnyen elterelődik (pl. pancsolnak kézmosás helyett) vagy kihagy a folyamatból mozdulatokat (pl. elfelejtenek kezet törölni).
- Kezdetben minden tevékenység segítséget igényel a fokozott önállóság kialakítását szem előtt tartva.
- Kapjon segítséget a tevékenységek elvégzéséhez (pl. öltözködés, kézmosás).
- Fontos minden önálló tevékenység megdicsérése, ami ösztönzi a gyermeket az önálló feladatvégzésre.
- Tanítani kell az étkezés közbeni helyes viselkedési módot, étkezési szokásokat (pl. az evőeszközök használatát, a merőkanállal szedést, a kancsóból való öntést, a pohárból való ivást).
- Az óvodapedagógus tekintsen úgy az értelmileg akadályozott gyermekekre is, mint a közösség egyenrangú tagjára.
- Nyújtson magatartásmintát, ami segíti a helyes és helytelen dolgok megtanulását.

15.4. Autisztikus gyermek

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 30. §-a az autizmus spektrum zavarokban érintett gyermek számára is biztosítja a fogyatékoság típusának megfelelő pedagógiai ellátáshoz való jogot a sérülés felismerésének pillanatától kezdve. A speciális pedagógiai ellátásnak a gyermek 3, de maximum 5 éves koráig korai fejlesztés formájában kell megvalósulnia, majd ezt követően sérülés-specifikus óvodai ellátásra jogosult. Az

autizmussal élő gyermekek óvodai nevelésének alapelvei megegyeznek az Óvodai nevelés országos alapprogramjának alapelveivel és kiegészülnek a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének vonatkozó irányelveivel.

Az autizmussal élő gyermekek jellemzése

Az autizmussal élő gyermekre legjellemzőbb a kölcsönösséget igénylő szociális készségek, illetve a rugalmas gondolkodás és kreativitás területén tapasztalható kognitív deficit, a beszéd szintjéhez képest károsodott kommunikáció, az egyenetlen intelligencia, illetve képességprofil és a következményes sztereotíp viselkedés, érdeklődés, aktivitás. A deficitek okozta elsődleges és másodlagos viselkedési tünetek az igen súlyosból a jól kompenzált állapotban csaknem tünetmentessé változhatnak, és az élet különböző szakaszaiban különböző formában jelentkezhetnek. Új helyzetben, váratlan események hatására felerősödhetnek a típusos tünetek. A tünetek változatossága mellett az autizmus súlyossága széles skálán szóródik. Az autizmus spektrum zavarok gyakran társulnak egyéb problémákkal, melyek a következőképpen csoportosíthatóak:

- értelmi fogyatékoság, mint a leggyakrabban társuló fejlődési zavar,
- beszéd-, érzékszervi-, mozgás- vagy "más" fogyatékoság,
- viselkedésproblémák, pl. agresszió, autoagresszió,
- étkezési és alvási zavarok előfordulása is gyakori.

Amennyiben óvodánkban autisztikus tüneteket mutató SNI -s kisgyermek kerül felvételre, fejlesztéséhez és speciális neveléséhez az Autizmus Alapítvány által 2007-ben kiadott „Óvodai program autizmussal élő gyermekeket nevelő óvodák számára” programot használjuk.

15.5. Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése

Célok

- a tehetséges gyermekek kiemelkedő képességeinek korai felismerése,
- tehetsége kibontakoztatásához megfelelő feltételek biztosítása,

Feladatok

- ingergazdag környezet és a személyre szabott interakció biztosítása,
- az önálló felfedezés lehetőségének megteremtése,
- fokozott érzelmi fejlődés lehetőségének biztosítása,
- egyéni képességeknek megfelelő tanulási utak biztosítása,

- megértő, elfogadó légkör, sajátos törődés biztosítása,
- a gyermekek szükségleteinek, igényeinek felmérése, kezelése a pedagógiai kompetenciahatárokon belül,
- tehetséggondozó team, tehetséggondozó műhelyek működtetése
- a beilleszkedés segítése,
- változatos tevékenységek biztosítása önmaguk kipróbálására, megismerésére,
- sokszínű játékforma felkínálása,
- adekvát fejlesztési eszközök, formák alkalmazása,
- a kiemelkedő képesség fejlesztése egyéni terhelés biztosításával,
- a családok segítése, tájékoztatása,
- gyenge oldal erősítése,
- a megfelelő szakemberrel történő kapcsolatfelvétel és együttműködés.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- képesek a közösségben megtalálni helyüket, kialakul biztonságérzetük,
- képesek önmaguk, társaik és a felnőttek elfogadására,
- képesek az együttműködésre,
- erősödik önbizalmuk,
- megalapozódik önmaguk megismerése,
- kimagasló képességterületén többlettudással rendelkeznek,
- kreativitásuk fejlett,
- tudja az érzelmeit kezelni és kifejezni,
- kiemelkedő képessége megjelenik szerepjátékában.

15.6. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek

Célok

- a fejlesztés során a szakvéleményben kijelölt területek egyéni fejlesztése, kompenzációja az óvodapedagógus közreműködésével a pedagógiai kompetencia határokon belül,
- ne terhelje túl a nevelés – fejlesztés a tanulási, beilleszkedési, tanulási nehézség kialakulására veszélyeztetett gyermeket.

Feladatok

- a szakvéleményben megállapított területek megsegítése az óvodapedagógus közreműködésével, olyan technikák, módszerek megismertetése, melyek képességeiket figyelembe véve segítik az egészség megőrzését,
- a szükséges feltételek megteremtése: finanszírozás, eszközkészlet, humánerőforrás.
- a kívánatos viselkedési formák megismertetése, elsajátítása, alkalmazása a btm-es gyermekek kapcsolataiban,
- konzultálás a gyogyepedagógussal, pszichológussal, logopédussal, szakszolgálatokkal (team munka),
- együttműködés a szülőkkel, családdal a felzárkóztatás sikeressége érdekében,
- a differenciálás elsődlegességének biztosítása,
- az elvárásaink a gyermek fejlődési üteméhez igazítása,
- a másképpen fejlődő gyermek célirányos segítése, korrekciója egészséges társaival együtt, - egyéni bánásmóddal -,
- az utánzásos-, és szociális tanulás lehetőségének biztosítása.
- A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére
- a szakvéleményben megjelölt képességek elérik a következő köznevelési intézményben folyó pedagógiai munkához szükséges szintet,
- rendelkezik olyan képességekkel, technikákkal, amelyek a speciális igényeikhez igazítva a testi-lelki-mentális egészség megőrzéséhez szükségesek,
- biztonságban érzik magukat a közösségben, kötődnek az őket körülvevő felnőttekhez és egymáshoz,
- elfogadják önmagukat és egymást,
- lehetőségeikhez mértén aktív tagjai a gyermekközösségnek,
- képesek az alkalmazkodásra,
- eljutottak fejlődésük optimális szintjére.

15.7. A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

Célok

- valósuljon meg a HH és a HHH gyermekek rendszeres óvodába járása,
- csökkenjen az óvodai igazolatlan hiányzások száma,
- legyen arányos a HH és a HHH gyermekek csoportokban történő elhelyezése,
- legyen rendszeres és hatékony a szülőkkel való kapcsolattartás,

- erősödjön az együttműködés a szakszolgálatokkal,
- valósuljon meg az óvodába lépő hátrányos helyzetű gyermekek komplex állapotfelmérése,
- valósuljon meg a kommunikációs képesség fejlesztése, szókincs bővítése,
- kompenzáljuk a szociális hátrányokból adódó lemaradásokat,
- valósuljon meg az egészséges életmódra nevelés a szülők, a gyermekorvos, a védőnő bevonásával.

Feladatok

- a gyermekek hiányzásainak nyomon követése, jelzése az óvoda gyermekvédelmi felelőse felé,
- a gyermekvédelmi felelőssel együttműködve a hiányzások okainak feltárása, segítségnyújtás,
- rendszeres kapcsolattartás „jelzőrendszer működtetése” a szakszolgálatokkal,
- az arányos elhelyezés figyelembevétele a HH és a HHH gyermekek csoportba sorolásánál,
- a szülők tájékoztatása szociális juttatások, kedvezmények, támogatások, segítő pályázatok igénybevitelére való jogosultságról, lehetőségekről,
- a beilleszkedés segítése, egyénre szabott fejlesztése,
- együttműködés az óvoda gyermekorvosával, a védőnővel,
- kiemelten kezeljük a szociális hátrányokból adódó lemaradásokat, az egészséges életmódra nevelést,
- a differenciálás elsődlegességének biztosítása,
- kommunikációs képesség fejlesztése, szókincs bővítése,
- az iskolai életre való tudatos ráhangolás,
- megalapozzuk az egészséges életmód iránti igényüket.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- a HH és HHH gyermekek rendszeresen járnak óvodába,
- szociális hátrányaik csökkennek,
- kommunikációs képességeik fejlődnek,
- az óvoda- iskola átmenet könnyebb lesz számukra,

- biztonságban érzik magukat a közösségben, kötődnek az őket körülvevő felnőttekhez és egymáshoz,
- elfogadják önmagukat és egymást,
- képesek az alkalmazkodásra, együttműködésre,
- egyéni ütemben eljutottak fejlődésük optimális szintjére.

16. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

16.1. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködése

Elvei

- Óvodai nevelésünk a családi neveléssel együtt és azt kiegészítve, esetenként hátránycsökkentő szerepet betöltve valósul meg.
- Ebben nagyon fontos folyamat a családok megismerése, elfogadása, az együttműködésben a konstruktív szemlélet.
- Kiemelten fontos a nyitottság, az óvodai életbe való betekintés lehetősége, az együttnevelés során az elvek minél teljesebb közelítése, a nehézségek őszinte feltárása, és közös megoldásra törekvés.

Tartalma

- A szülők, gyermekek, pedagógusok számára szervezett közös programok, tevékenységek, együttműködési lehetőségek, melynek során mintát adunk, érzelmi kötődést alakítunk ki.
- Szülői igények, vélemények megismerése, a pedagógiai célok és a gyakorlati munka bemutatása, tájékoztatás a szülőket érintő kérdésekről.
- A keresztyén élet alapkérdéseinek megismertetése, külső előadók meghívása, cikkek, könyvek ajánlása.
- Egyházi ünnepeken, szeretet-vendégségünkön való részvétel, mely módot és lehetőséget ad keresztyén szellemiségünk megismerésére, hitünk elmélyítésére.

Formái

- *Egyéni beszélgetések a szülővel, gyermekkel* közösen (beiratkozás, ismerkedés az óvodával óvodakezdés előtt, családlátogatás, anyás beszoktatás, játszódélután, ünnepi készülődések, növények ültetése, udvarrendezés).

- *Nyílt napok*, melyek során mélyebb betekintést adunk a gyermekek óvodai életéről, tevékenységeiről (játék és tanulási tevékenységek megfigyelése).
- *Ünnepi rendezvények*, melyek a meghittség, összetartozás élményét adják (karácsony, advent, Anyák napja.....)
- *Kirándulások sportnapok*, melyek a szülők közösségének alakulását is elősegítik (ügyességi sportjátékok az óvodában, külső helyszíneken, egész napos kirándulás a természetbe).
- *Közös áhítatok, gyülekezeti összejövetelek*.
- *Fogadóóra* keretében félévente tájékoztatást kapnak gyermekük fejlődéséről fogadóóra keretében a szülők. A pedagógusokkal megbeszéljük a továbblépés közös feladatait, illetve a gyermek óvodai életével kapcsolatos egyéb kérdések megbeszélésére itt nyílik lehetőség. A fogadóórát mindkét fél kezdeményezheti.
- *Csoportos szülői értekezleten* évente a pedagógusok és szülők a csoport életével kapcsolatos eredményeket, újabb közös feladatokat, a szülőket érintő programok szervezését beszéljük meg.
- *A szülők közössége* véleményével, otthoni tapasztalataival, javaslataival segíti a pedagógusok munkáját. Képviselőik útján véleményt fogalmaznak meg, javaslatot tesznek a nemzeti köznevelési törvényben nevesített esetekben, mely jogukról előzetesen tájékoztatást kapnak.
- *A szülők közössége* évente véleményével segíti ezen kívül az óvodapedagógusok és az óvoda szakmai munkáját, valamint az óvodavezető irányító, kapcsolatépítő tevékenységét.
- *Alapítványi rendezvények* jótékonyági rendezvény, óvodabál lehetőséget teremtenek arra, hogy az óvoda munkatársai együttműködjenek az alapítványi célok megvalósításában, ezáltal anyagi támogatást nyújtsanak az óvodának.

16.2.Kapcsolat a fenntartóval

Elvei

- Bizalom, és a magas színvonalú feladatvégzésre való elkötelezettség a kapcsolatépítés és a napi munka során.

Tartalma

- Rendszeres kapcsolattartás az óvoda működési feladatainak naprakész ellátása érdekében a Szigetszentmiklós-Kossuth utcai Református Egyházközséggel.

- Az óvodavezető a fenntartó által meghatározott időszakonként beszámol az intézmény működésével, gazdálkodásával, pedagógiai, tanügyigazgatási, humánerőforrás helyzetével kapcsolatos helyzetről.
- A fenntartó egyházközségen kívül a működéssel összefüggő adatok és információk eljuttatása a Magyarországi Református Egyház Zsinata Oktatási Irodája felé.

Formái

- Személyes találkozók, megbeszélések, vezetői értekezletek, konferenciák, szakmai rendezvényeken való részvétel, írásbeli beszámoló, e-mail és telefonos kapcsolat, kiadványok, publikációk

16.3. Kapcsolat a gyülekezettel

Elvei

- Az óvoda nevelőközössége kezdeményező a kapcsolatépítésben, szem előtt tartják az óvoda missziós szerepét.

Tartalma

- Az óvoda elősegíti a gyermekek jelenlétét a gyülekezet életében, ami által a gyermek érzi, hogy van olyan közösség, ahová mindig bizalommal fordulhat iskolás korában is.
- A gyülekezet tagjai megismerik a református óvoda nevelőmunkáját, áldásait, s felismerve e szolgálat fontosságát segítik azt.

Formái

- Részvétel az istentiszteleteken, ünnepeken, szeretetvendégségen, közös áhítatokon.
- Befogadó istentisztelet
- Hálaadó évzáró istentisztelet + kibocsátó istentisztelet

16.4. Kapcsolat a társintézményekkel, bölcsődével, iskolával

Elvei

- A gyermekek intézményes nevelésében kiemelten fontosnak tartjuk a nevelés folyamatjellegét, az egymásra épülő hatások pozitívumainak kihasználását.
- Egymás munkájának megismerése, tiszteletben tartása, és a lehető legteljesebb összehangolása segítheti csak az egymásra épülő fokozatokba való sikeres átlépést a gyermekek számára.
- Kapcsolatainkat a nyitottság, korrekt tájékoztatás, az együttműködés lehetséges formáinak közös kimunkálása jellemzi.

Tartalma

- Pedagógusok kölcsönös látogatásai, melynek során betekintést nyerhetnek az ott folyó gondozó, nevelő, személyiségfejlesztő munkába. Az alkalmazott módszerek, eljárások megfigyelése, tapasztalatok megbeszélése.
- A gyermekek részvételével megvalósuló intézménylátogatások, közös játékok, ismerkedés a sajátos (óvodai, iskolai) környezettel.
- A gyermekek tovább haladásának nyomon követése, különös tekintettel a különleges bánásmódot igénylő gyermekekre. Az iskolai beilleszkedésük tapasztalatait figyelembe vesszük nevelőmunkánk tovább-fejlesztésében.

Formái

- Óvodába készülő bölcsődések látogatása a gondozónővel, nyílt nap, nyílt hét az óvodában, iskolában, esetmegbeszélések, műhelymunkák, nagycsoportosok iskolalátogatása, részvételük egy játékos órán, közös rendezvények, iskolások kedveskedése énekkel, hangszeres zenével ünnepek alkalmával, pedagógusok szakmai megbeszélései, hospitálások, szülői értekezlet tartása a tanítók részvételével az iskolába készülő gyermekek szüleinek, előadások, kérdőíves felmérés.

16.5. Kapcsolat a munkánkat segítő intézményekkel

Elvei

- Nyitottság, korrekt tájékoztatás, naprakész informáltság jellemzi a kapcsolatunkat a gyermekeket megillető gondoskodás, védelem, és intervenciós gyakorlat megvalósításában.

Tartalma

- Rendszeres vagy eseti együttműködés az alábbi intézményekkel a gyermekek egészséges személyiségfejlődésnek, speciális fejlesztésének, valamint jogaik érvényesítése érdekében.

Pest Megyei Pedagógiai Szakszolgálat

Református EGYMI

Pest Megyei Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság

Gyermekjóléti Szolgálat

Családsegítő Szolgálat

Gyámügyi Hivatal

Formái

- Esetmegbeszélés, szülők tájékoztatása, előadás, együttműködés a gyermekek számára előírt szakirányú (gyógypedagógiai) fejlesztésekben.

16.6.Külső szakmai kapcsolatok

Kapcsolat a Református Pedagógiai Intézettel

Elvei

- A keresztyén értékrend szerinti magas színvonalú nevelés érdekében törekszünk a nevelőhatások egységesítésére, a református tartalmak erősítésére, a pedagógus hivatás megújítására.

Tartalma

- A pedagógusok szakmai és mentálhigiénés támogatása a RPI által nyújtott szolgáltatások igénybevétele útján.

Formái

- Pedagógus továbbképzések, szaktanácsadás igénybevétele, előadásokon, konferenciákon való részvétel, határon túli óvodákkal történő kapcsolatalakítás támogatása, szakmai kiadványok, publikációk megjelentetése, pedagógiai adatbázisok igénybevétele, pedagógus minősítések és az országos pedagógiai, szakmai ellenőrzésekre való felkészülés és lebonyolítás segítése, szakmai dokumentumok készítésében segítségadás, esetenként kutatási, elemzési célú szakmai információk cseréje.
- A vezető/tagintézményvezető lehetőség szerint rendszeresen részt vesz az Országos Óvodavezetői Értekezleten

Kapcsolat a magyar református óvodákkal

Elvei

- A pedagógusok módszertani kultúrájának fejlesztése érdekében rendszeres szakmai együttműködésre, tapasztalatcserére, nyitottságra törekszünk más hazai református óvodákkal.

Tartalma

- A pedagógiai gyakorlati tapasztalatok átadása.

Formái

- Hospitálások szervezése, szakmai előadások, jó gyakorlatok bemutatása, szakmai anyagok kidolgozása.

Kapcsolat a határon túli református óvodákkal

- A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.
- A kapcsolatépítés során a hasznosítható tapasztalatok, módszerek és pedagógiai tartalmú információk átadása, valamint a környező országokban működő magyar református óvodák pedagógusainak keresztyén értékek mentén történő értékteremtése valósul meg.
- Lehetőség szerint a minden évben megrendezésre kerülő Református Óvodák Kárpát-medencei Szakmai Találkozóján való részvétel a nevelőtestület részéről.

Kapcsolat a közművelődési intézményekkel

- Szigetszentmiklósi Városi Könyvtár és Közösségi Ház
Könyvtárlátogatás, kiállítás, tárlatlátogatás
Gyermekszínházi előadás látogatás

Az óvoda kapcsolatépítő munkáját akkor tekintjük eredményesnek, ha:

- a gyermekek jogai, mindenk felett álló érdekük érvényre jut,
- óvodás éveik alatt minden segítséghez hozzájutnak személyiségük optimális fejlődéséhez,
- a szülők ismerik és elismerik, elégedettek az óvodában folyó nevelőmunkával,
- partnereink érzékelik és elismerik törekvéseinket a nyitottság és folyamatos együttműködés és terén,
- a pedagógusok szakmai tudása, látóköre folyamatosan gyarapszik, annak eredményeként nevelőmunkájuk napi gyakorlatában megjelenik a megszerzett tudásuk.

17. MEGEMLÉKEZÉSEK, ÜNNEPEK

Az ünnepek szépséget, értelmet adnak a hétköznapiaknak. A keresztyén óvodákban az ünnepek az öröm, a hálaadás alkalmi gyermekeknek, felnőtteknek egyaránt.

Befogadó Istentisztelet

Az új gyermekek megáldása

Október 31: A reformáció napja

Az óvodapedagógus elbeszélése arról, hogy hitünkért a nehézségeket is vállalnunk kell.

December 6. Mikulás

A gyermekek a Mikulást várva a titok és a közös készülődés örömét élik át.

Advent időszaka, Karácsony

Várakozás Jézus megszületésére. Elcsendesedés, gyertyagyújtás, éneklés, betlehemes játékok.

Farsang

Télbúcsúztatás vidámsággal, énekkel, tánccal, farsangi maskarával.

Március 15. Nemzeti ünnep

Beszélgetés, képek nézegetése a régmúlt eseményekről, kokárda, nemzeti színű párták készítése, éneklés dalosjátékok

Virágvasárnap

Jézus királyként való bevonulása és ünneplése Jeruzsálemben. A csoportszoba virágokkal díszítése.

Nagypéntek

Az óvoda munkatársainak megemlékezése Jézus keresztre feszítéséről.

Húsvét

A feltámadás ünnepe. Készülődés az óvodapedagógussal teremdíszítés, a bibliai történet megismerése. A húsvéti néphagyománynak megfelelően tojás festés, mely az új élet jelképe.

A mennybemenetel ünnepe

Jézus mennybemeneteléről, a mennyei hazáról szól a bibliai tanítás.

Pünkösd

Isten Szentlelke által velünk van, ereje segít legyőzni a rosszat.

Anyák napja

A gyermekek meglepetéssel, maguk által készített ajándékkal, énekkel, verssel fejezik ki hálájukat édesanyjuknak, nagymamájuknak.

Gyermeknap

Vidám játékok, közös éneklés, kirándulás a szabadba.

Évzáró

Közös délután, szeretetvendégség a szülőkkel

Kibocsátó Istentisztelet

Az iskolába menő gyermekek búcsúztatása, megáldása

Gyermekeink születésnapja

Az ünnepeltet énekkel, verssel köszöntik a társaik. Apró, maguk által készített ajándékot kapnak egymástól és az óvodapedagógusoktól.

Jeles napjaink

Takarítási Világnap (szeptember 20. környéke)

Állatok világnapja (október 4.)

Víz világnapja (március 22.)

Föld napja (április 22.)

Madarak és fák napja (május 11.)

Környezetvédelmi világnap (június 5.)

Zene világnapja (október 1.)

Óvodánk hagyományai, rendezvényei

Újonnan alapított óvodaként egyelőre hagyományteremtő programokról beszélhetünk:

Hajnalcsillag óvodássá avatás

Évente közös óvodaszintű sportnap

Őszi-tavaszi kirándulások

Közös szülői kézműves délutánok

Felhasznált irodalom

- Kövér Sándorné, dr. Papp Lászlóné, Váradi Gáborné: A Református Óvodai Nevelés Keretprogramja. Református Köznevelési és Közoktatási Intézet, 1998.
- Pedagógiai Program, szerk: Feketéné Kavisánszki Györgyi, Debreceni Református Kollégium Óvodája, Debrecen, 2016. (Keresztyén szellemű nevelés fejezet)
- Porkolábné Balogh Katalin: Szempontok az óvodáskorú gyermekek fejlettségének megállapításához. Szolnok, JNSzM. Ped. Int., 1983. 1-20 o.
- Bihariné dr. Krekó Ilona, Kanczler Gyuláné dr., Kömöci Katalin: A környezeti nevelés pedagógiai és pszichológiai alapjai. Bp. Budapesti Tanítóképző Főiskola, 1997.
- Mérei Ferenc, V. Binét Ágnes: Gyermeklélektan. Bp. Gondolat 1978.
- Metzger Balázs: A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált neveléséről-fenntartó önkormányzatoknak ([http:// www.oki.hu](http://www.oki.hu))
- Berey Mária- Berholák Dóra -Holcsikné Brummer Mária: Mozgáskorlátozottak óvodai integrációja program
- Illyés S. (szerk.): Gyógypedagógiai alapismeretek (Eötvös Loránd Tudományegyetem Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai Kar)
- Porkolábné Balogh Katalin: Óvodai fejlesztés a tanulási zavarok megelőzésére (Pedagógiai füzetek Heves Megyei Tanács Pedagógiai Intézete, Eger)
- Óvodai program autizmussal élő gyermekeket nevelő óvodák számára (Autizmus Alapítvány 2007) Készült a magyar állam és az Európai Unió (HEFOP 2.2.1-P.-2004-11-0037/4.0) támogatásával
- http://www.jgypk.hu/mentorhalo/tananyag/Az_vodapedagogus_feladata_a_sajtos_nevelsi_igny_gyermekek_nevelsben/az_vodapedagogus_ajnlott_feladatai_az_rtelmileg_akadlyozott_gyermekek_vodai_nevelsben.htm (2022.02.08)

A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRVÉNYESSÉGÉVEL, MÓDOSÍTÁSÁVAL, NYILVÁNOSSÁGÁVAL KAPCSOLATOS SZABÁLYOK

A pedagógiai program érvényességi ideje : 2022. szeptember 1-től visszavonásig

A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata

A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.

- A nevelők szakmai munkaközösségei minden nevelési év végén írásban értékelik a pedagógiai programban megfogalmazott általános célok és követelmények megvalósulását.

A pedagógiai program módosítása

- **A pedagógiai program módosítására javaslatot tehet**

- ~ az intézményvezető
- ~ a nevelőtestület bármely tagja
- ~ a nevelők szakmai munkaközösségei
- ~ a szülői szervezet
- ~ az intézmény fenntartója.

- **A pedagógiai program felülvizsgálatának és módosításának indokai**

Kötelező:

- jogszabályváltozás
- a fenntartó által meghatározott feladatváltozás

Lehetséges:

- sikeres innováció eredményeinek beépítése
- minőségfejlesztési munka eredményeinek beépítése, illetve kevésbé eredményes elképzelések elhagyása

A pedagógiai program módosításának módja, lehetséges indokai:

A dokumentum nem kötelező felülvizsgálatát és módosítását a felmerülő igények és lehetőségek alapján írásbeli előterjesztés után az intézményvezetés kezdeményezheti, a nevelőtestület 50 + 1%-os támogatás jóváhagyása mellett.

- A pedagógiai program a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé.
- A pedagógiai program a jóváhagyását követően – szeptember első napjától kerül bevezetésre.
- A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala, az elérhetőségéről való tájékoztatás – az év eleji szülői értekezleten történik.
- A szülők számára az óvoda a nyitva tartási időszakban biztosítja a korlátozás nélküli hozzáférést a pedagógiai programhoz.

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

- Az óvoda pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.
- A pedagógiai program egy-egy példánya megtalálható
 - ~ Az intézmény fenntartójánál
 - ~ Az intézmény irattárában
 - ~ Az intézmény könyvtárában
 - ~ Az intézmény nevelői szobájában
 - ~ Az intézményvezetőnél (irodájában)

ZÁRADÉK

A PEDAGÓGIAI PROGRAM ELFOGADÁSA ÉS JÓVÁHAGYÁSA

A Szigetszentmiklósi Hajnalcsillag Református Óvoda pedagógiai programját a Szülői Szervezet választmánya anapján tartott ülésén megismerte.

Keltezés

.....

az óvodai Szülői Szervezet elnöke

A Szigetszentmiklósi Hajnalcsillag Református Óvoda pedagógiai programját a munkaközössége a.....napján tartott Nevelőtestületi értekezletén a véleményezte.

Keltezés

.....

a munkaközösség képviselője

A Szigetszentmiklósi Hajnalcsillag Református Óvoda pedagógiai programját a nevelőtestületnapján tartott Nevelőtestületi értekezletén és a..... határozatszámom elfogadta.

Az elfogadásról szóló jegyzőkönyv és a jelenléti ív a pedagógiai program mellékletében található.

Keltezés.

.....

.....

Óvodavezető

.....

a nevelőtestület képviselője

A Szigetszentmiklósi Hajnalszallag Református Óvoda pedagógiai programját jóváhagyom.

A legitimált pedagógiai program a fenntartóra nézve az elfogadott éves költségvetésen túl többletköltséget nem jelent.

Keltezés

.....

lelkipásztor

.....

gondnok